

آزمون‌های سراسری گاج

گزینه دوسم را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره‌ی دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۸۰	مدت پاسخگویی: ۲۶۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال		مدت پاسخگویی
		از	تا	
۱	فارسی	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضیات	۱۰۱	۱۱۵	۳۵ دقیقه
		۱۱۶	۱۲۵	
		۱۲۶	۱۳۵	
۶	اقتصاد	۱۳۶	۱۵۵	۲۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	۱۵۶	۱۷۰	۲۵ دقیقه
		۱۷۱	۱۸۰	
		۱۸۱	۱۹۰	
۸	زبان عربی (اختصاصی)	۱۹۱	۲۰۰	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ	۲۰۱	۲۱۰	۲۰ دقیقه
		۲۱۱	۲۲۰	
		۲۲۱	۲۳۰	
۱۰	جغرافیا	۲۳۱	۲۴۰	۲۰ دقیقه
		۲۴۱	۲۵۰	
		۲۵۱	۲۶۰	
۱۱	جامعه‌شناسی	۲۶۱	۲۷۵	۳۰ دقیقه
		۲۷۶	۲۹۰	
۱۲	فلسفه	۲۹۱	۳۰۵	۳۰ دقیقه
		۳۰۶	۳۲۰	

آزمونهاى سراسر گاج

دروس	طراحان	ويراستاران علمى
فارسى	اميرنجات شجاعى - مهدى نظرى	اسماعيل محمدزاده مسيح گرچى - مریم نورى نيا
زبان عربى	روح اله اصغرى	حسام حاج مؤمن - عليرضا شفيعى شاهو مراديان - سيد مهدى ميرفتحى پريسا فيلو
دين و زندگى	مرتمى محسنى كبير محمد رضايى بقا	بهاره سليمى
زبان انگليسى	اميد يعقوبى فرد	مریم پارسائيان
رياضيات	محمد يگانه	مریم ولى عابدينى - ندا فرهنگتى مينا نظرى
تاريخ	محمداسماعيل سلمان پور	سيده مریم ميرقاسمى - فاطمه ساريخانى مریم پارسائيان - على على پور
جغرافيا	محسن مصلايى	محمداسماعيل سلمان پور مریم پارسائيان - سيده مریم ميرقاسمى فاطمه ساريخانى
جامعه شناسى	مينا تاجيك	مریم پارسائيان - رقيه بژند سيده مریم ميرقاسمى - على على پور
فلسفه و منطق	سيد حسام الدين جلالى طهرانى	مریم پارسائيان - عماد صفرنژاد

فروشگاه مركزى گاج: تهران - خيابان انقلاب
نيش بازارچه كتاب

اطلاع راسوبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اينترنتى www.gaj.ir

آماده سازى آزمون

مدريت آزمون: ابوالفضل مزرى

بازيبنى و نظارت نهايى: سارا نظرى

برنامه ريزى و هماهنگى: مریم جمشيدى عيى - مينا نظرى

ويراستاران فنى: بهاره سليمى - ساناز فلاحى - مرواريد شاه حسينى - مریم پارسائيان - مليحه سادات خادمى

سرپرست واحد فنى: سيده قاسمى

صفحه آر: فرهاد عبدى

طراح شكل: فاطمه ميناسرشت

حروف نگاران: پگاه روزبهانى - زهرا نظرى زاد - سارا محمودنسب - الناز دارانى - مهناز كاظمى - اكرم قدمى

امور چاپ: عباس جعفرى

۲) [اگر] ذوق آن خواهی، بنوش و [اگر] طعم آن خواهی بچش / [اگر] رنگ این خواهی، ببین / و [اگر] بوی آن خواهی، بیاب ← ۴ پیوند وابسته‌ساز = ۴ جمله وابسته

۳) [گر] شاخه‌ها دارد تری، و [ر = اگر] سرو دارد سروری / و [ر = اگر] گل کند صد دلبری جانان من زان‌ها سر است ← ۳ پیوند وابسته‌ساز = ۳ جمله وابسته

۴) بیاکنند بارت [تا] نینگاری [که] بی‌توشی / گران کردند سنگت [تا] نینداری [که] ارزانی ← ۴ پیوند وابسته‌ساز = ۴ جمله وابسته

۹) در ابیات دو ترکیب اضافی وجود دارد:

نور عشق - خرج کرکسان

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) ۴ گروه مسندی:

الف) دل را زنده کن / گردان

مسند فعل استاری

ب) خرج کرکسان خواهی شد

مسند فعل استاری

ج) طوطی شیرین زبان هستم

مسند فعل استاری

د) آن آینه‌رو مرا سبزه بیگانه می‌شمارد

مسند فعل استاری

۳) مضارع اخباری: می‌تراود / «م» در شیرین‌زبانم که مخفف (هستم = می‌باشم) است / می‌شمارد

ماضی نقلی: رفته‌ای

۴) آن آینه‌رو من را زنگاروار بیگانه می‌شمارد.

مفعول

۱۰) دو حرف، حرف قالبی، واعظ بدکار (۳ ترکیب)

صفت صفت صفت

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) آن چنان باغ، آن چنان بهار (۲ ترکیب)

صفت صفت

۲) هر ناقص بصیرت، مهر عالم‌تاب (۲ ترکیب)

صفت صفت

۳) این شرار، شرار شوخ (۲ ترکیب)

صفت صفت

۱۱) بیت «ه»:

من، عاشق و دیوانه و مست هستم.

مسند عطف معطوف عطف معطوف

به مسند به مسند

می‌خواره و معشوق پرستم.

مسند معطوف به مسند

بررسی سایر ابیات:

بیت «الف»: «و» در هر دو مورد از نوع ربط است زیرا بین جمله‌ها آمده‌اند.

بیت «ب»: «و» در زیر و زبر میانوند است.

فارسی

۱) ۱) معنی درست واژه:

د) جَبَّار: مسلط، یکی از صفات خداوند تعالی است.

۲) ۲) معنی درست واژه: عمارت: بناکردن، آباد کردن، آبادانی

۳) ۴) معنی درست واژه‌ها: بیت «و»: «و»: ثنا: توانگری، بی‌نیازی (غنا در

بیت (د) به معنی سرود به کار رفته / بیت «ب»: نسیان: فراموشی / بیت

«ج»: توسن: اسب سرکش، متضاد رام / بیت «الف»: توش: توشه و اندوخته،

توانایی تحمل سنگینی یا فشار / بیت «ه»: جُنود: جمع جُنْد، لشکریان،

سپاهیان

۴) ۴) املاي درست واژه: صلاح: خیر و نیکی (سلاح: جنگ‌افزار)

۵) ۳) املاي درست واژه‌ها:

الف) خار / خوار (ب) بی‌خار

د) خواری (ه) خواری

و) خواری

۶) ۴) املاي درست واژه‌ها: مخذول: خوار، زیون‌گردیده / حذر:

پرهیز کردن / غالب: پیروز، غلبه‌کننده / خاستن: بلند شدن (خواستن: طلب

کردن)

۷) ۲) در گزینه (۲)؛ واژه دوتلفظی «کاروان» نقش دستوری «مستّم»

دارد:

منزل ما به کاروان درس وحشت [را] داده است.

متمّم

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) واژه دوتلفظی: سازگاری

ما، سازگاری [را] از آن پیمان‌شکن، چشم داریم.

مفعول

۳) واژه دوتلفظی: مهربانی

تا مهربانی [را] پیدا کرده‌ام.

مفعول

۴) واژه دوتلفظی: روزگار

بی‌عشق روزگار خویش [را] ضایع کرده است.

مفعول

۸) ۳) در پاسخ به این نوع تست‌ها بهتر است به دنبال یافتن

«پیوندهای / حرف ربط وابسته‌ساز» برویم چه بارز چه محذوف زیرا به تعداد

پیوند وابسته‌ساز جمله وابسته داریم:

بررسی گزینه‌ها:

۱) بگفتا [که] چیست جان؟ گفتا [که] نثارت / بگفتا [که] چیست تن؟ گفتا

[که] غبارت ← ۴ پیوند وابسته‌ساز = ۴ جمله وابسته

کنایه: گره به باد زدن: کنایه از کار بیپوده انجام دادن و به چیزی سست تکیه و اعتماد کردن / از راه رفتن: کنایه از گمراه شدن

۴ جناس ناقص: باد و با / راه و را

نغمهٔ حروف: بیت اول: تکرار صامت‌های «ب» (۶ بار)، «ر» (۵ بار) و مصوّت بلند «ا» (۵ بار)

بیت دوم: تکرار صامت «ت» (۶ بار) و «ر» (۵ بار)

۱۷ ۴ مفهوم مشترک ابیات گزینهٔ (۴): آخرت‌اندیشی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بیت اول: متفرّق شدن عاشقان / ناپایداری موقعیت‌ها

بیت دوم: دشمنی روزگار با انسان‌ها

۲) بیت اول: حیرت عاشقان

بیت دوم: غم بسیار شاعر

۳) بیت اول: ضرورت غافل نشدن از مکر زیردستان

بیت دوم: درویش‌نوازی و ضرورت دستگیری از ناتوانان

۱۸ ۳ مفهوم گزینهٔ (۳): آن‌کس که آشیانی ندارد غم غربت هم ندارد.

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: هجرت به فضای گسترده‌تر، موجب پیشرفت است.

۱۹ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و ابیات گزینهٔ (۴): ترجیح باطن بر ظاهر

مفهوم سایر ابیات:

الف) دعوت به عبادت و طاعت

ب) ظاهر زیبا سخن را دلپذیرتر می‌کند.

د) ظاهر و باطن نمی‌توانند یکسان باشند.

۲۰ ۳ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینهٔ (۳): مبارزه با مخالفان و دشمنان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) خودستایی شاعر بابت همت عالی داشتن

۲) عشق سبب تعالی و کمال است.

۴) روی آوری بخت

۲۱ ۳ مفهوم گزینهٔ (۳): رسوا شدن خیانت مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: از ماست که بر ماست.

۲۲ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینهٔ (۴): درویش‌نوازی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) کمال‌بخشی عشق

۲) ناکامی شاعر دست و دل نواز

۳) قناعت و حفظ عزّت نفس

بیت «ج»: «و» در مصراع دوم از نوع عطف است اما بین واژه‌هایی قرار گرفته است که مفعول و معطوف به مفعولند. نه گروه مسندی.

زشت و زیبا و گل و خار [را] نمی‌دانم که چیست

مفعول معطوف به مفعول / معطوف به مفعول / معطوف به مفعول

(البته این واژه‌ها می‌توانند نهاد جملهٔ دوم (چیسست) باشند که در دورهٔ دبیرستان این را نمی‌خوانید.)

بیت «د»: «و» در این گزینه از نوع عطف است اما در گروه نهادی بین ۲ مضاف‌الیه آمده است:

دل هر عاقل و دیوانه روشن شد

مضاف‌الیه معطوف به مضاف‌الیه

نوار

۱۲ ۲ داستان طوطی و بقال مربوط به دفتر اول مثنوی است.

۱۳ ۳ ایهام: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تشبیه: خم گیسو به دام / خال بناگوش به دانه

۲) استعاره: ماه استعاره از معشوق

۴) تضاد: برخیز ≠ بنشینم، بنشینی / بنشینم و بنشینی ≠ قیام

۱۴ ۳ تشبیه (بیت «ج»): مرغ جان (اضافهٔ تشبیهی) / تشبیه مرغ جان به بلبل

ایهام تناسب (بیت «ه»): چین: ۱- معنی به کار رفته در بیت: شکن زلف ۲- معنی دیگر: کشور چین (تناسب با وطن)

تلمیح (بیت «ب»): اشاره به داستان حضرت یوسف (ع) و یعقوب (ع)

جناس (بیت «الف»): چمن و من

استعاره (بیت «د»): آتش: استعاره از عشق

۱۵ ۴ تشبیه: مرغ دل

استعاره: شاهین: استعاره از عشق یا معشوق

ایهام تناسب: باز: ۱- معنی به کار رفته در بیت: دوباره ۲- معنی دیگر: نام مرغی شکاری (تناسب با مرغ، چنگل، شاهین)

۱۶ ۳ تلمیح: اشاره به داستان فرمان‌روایی حضرت سلیمان (ع) بر

باد و داستان رستم، جهان پهلوان ایرانی

پارادوکس: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) جناس تام: که (در مصراع آخر، به معنی «چه کسی»)، که (حرف ربط)

استعاره: «سخن گفتن باد» و «جان‌بخشی به آسمان» تشخیص و استعاره به‌شمار می‌رود.

۲) ایهام تناسب: زال: ۱- معنی به کار رفته در بیت: پیرزن ۲- معنی دیگر: پدر رستم (تناسب با داستان) / داستان: ۱- معنی به کار رفته در بیت: نیرنگ و

فریب ۲- معنی دیگر: لقب زال (تناسب با زال)

۲۸ ۱ ترجمه کلمات مهم: علی الإنسان: انسان باید / أن يعيش

عيشة اقتصادية: به صورت مقتصدانه زندگی کند / يتعد عن الإسراف: از اسراف کردن دوری کند / حتى لا يفتقر: تا فقیر نشود

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۲) «آن چه» معادلی ندارد، «أن يعيش» و «أن يتعد» فعل هستند، «دچار فقر نشود» ترجمه دقیقی نیست.

۳) «چنانچه: إن» اصلاً در عبارت نداریم و از این جهت ساختار عبارت در ترجمه متفاوت است، «حتى» لحاظ نشده است.

۴) فعل «أن يعيش» ترجمه نشده است و به جای آن «زندگی اش» آمده است، «پرهیز کند» ترجمه درستی از «يتعد» نیست، «مبادا» اضافی است.

۲۹ ۴ ترجمه کلمات مهم: من صفات المؤمن: از صفات مؤمن / أنه: آن

است که او / لا يسب: دشنام نمی‌دهد / ما يغبده المشركون: به آن چه مشرکان می‌پرستند / من دون الله: به جای خدا، به غیر خدا

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «دشنام ندادن» به صورت مصدر مطابق با عبارت نیست، ساختار ترجمه با ساختار عبارت عربی متفاوت است، «صفات» جمع است، «من» ترجمه نشده است، عدم ترجمه «ه» در «أنه».

۲) «لا يسب» مضارع است، عدم ترجمه «ه» در «أنه».

۳) «لا» در «لا يسب» لای نفی است نه نهی، «يعبده» مضارع است نه ماضی، عدم ترجمه «ه» در أنه.

۳۰ ۲ ترجمه کلمات مهم: يزي المتشائم: بدبین می‌بیند / الصعوبة:

سختی را / في كل فرصة: در هر فرصتی / أما: امّا / المتقابل: خوش‌بین / يزي الفرصة: فرصت را می‌بیند / في كل صعوبة: در هر سختی‌ای

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «في» ترجمه نشده است، «الصعوبة» یعنی «سختی» نه «دشوار» [دشوار: «صعب»]، «أما» درست ترجمه نشده است، «في» ترجمه نشده است.

۳) «کسی است که» معادلی ندارد، «الفرصة» معرفه است.

۴) «با ... مواجه می‌شود» هر دو بار ترجمه نادرستی است، «حال آن‌که» ترجمه نادرستی از «أما» است.

۳۱ ۳ ترجمه کلمات مهم: الأعمال المفيدة التي: کارهای مفیدی که /

تقوم بها: آن‌ها را انجام می‌دهی / هي التي: همان‌هایی هستند که / تجعل لك الأيام سعيدة: روزها را برایت خوش می‌سازند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «تنها چیزی که» باید به صورت «همان‌هایی هستند که ...» ترجمه شود، «تقوم» مضارع است، «است» زائد است.

۲) «آدمی» در عبارت نداریم، صیغه فعل «تقوم» نادرست ترجمه شده است، «تجعل» نادرست ترجمه شده است، ترجمه آخر جمله نادرست است.

۴) «با آن» معادلی ندارد، دقت کنید «تجعل» صیغه للغایبه است نه للمخاطبة، ضمیر «ت» در «روزهایت» معادلی ندارد، «هی» باید جمع ترجمه شود چون به «الأعمال» برمی‌گردد.

۲۳ ۳ به معنی و مفهوم بیت توجه کنیم: اگرچه مانند آینه در ظاهر

مانند زمین، ساده‌ام، جوهر ذاتی باطنم پرنقش و نگار است و ساده نیست، یعنی از ظاهر نمی‌توان به باطنم پی برد.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) رازداری

۲) حضور دائمی

۴) ترک خودنمایی و جلوه‌گری توسط عاشقان

۲۴ ۲ مفهوم گزینه (۲): شکوه و شکایت از یاری بی‌توجه

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: وحدت وجود

۲۵ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): بازگشت به اصل

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) توصیه به پرهیز و از یاد خدا غافل نشدن

۲) بی‌درد از حال ما غافل است.

۳) توصیه به همت و تلاش

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص

کن (۲۶-۳۵):

۲۶ ۴ ترجمه کلمات مهم: یا أيها الذين آمنوا: ای کسانی که ایمان

آورده‌اید / لِمَ: برای چه (= لِمَاذا) / تقولون: می‌گویید / ما: آن چه را / لا تفعلون: انجام نمی‌دهید

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «نگفتید» معادلش «لَمْ تَقُولُوا» است نه «لَمْ تَقُولُونَ». به بیان دیگر با توجه به عدم تغییر در آخر فعل متوجه می‌شویم که ادات استفهام است نه «لَمْ».

۲) «آمنوا» ماضی است نه مضارع، «لَمْ تَقُولُونَ» فعل نهی نیست، «هرگز» معادلی ندارد.

۳) «لا تفعلون» مضارع است نه ماضی.

۲۷ ۱ ترجمه کلمات مهم: المعالم الأثرية: آثار باستانی / في بلادنا:

در کشورمان / تجذب: جذب می‌کند / سنوياً: سالیانه، هر ساله / ملايين السياح: میلیون‌ها گردشگر / من مختلف أنحاء العالم: از جاهای (قسمت‌های)

مختلف دنیا

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۲) فعل عبارت: «تجذب» معلوم است اما به صورت مجهول ترجمه نشده است، «مختلف» ترجمه نشده است، «في» ترجمه نشده است.

۳) «في» ترجمه نشده است، «باعث جذب ...» معادلی ندارد و باید به صورت فعل ترجمه شود.

۴) «هست» معادلی در متن ندارد، «المعالم الأثرية» معرفه است، «مختلف» ترجمه نشده است.

۲۲ | ۱

دَقَّتْ کنید، مفعول مطلق تأکیدی را باید با «حتماً، قطعاً، حقیقتاً، واقعاً» ترجمه کرد نه «باید». علاوه بر این «گناهان» معادلی ندارد.

۳۳ | ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «آن‌جا» اضافی است، «نوعی» معادلی ندارد، «عینة: هنگام» نه «در صورت»، عدم ترجمه «ه» در «نفسه».

(۲) «ه» در «نفسه» ترجمه نشده است، «تحت: زیر» نه «در»، «ثم: سپس» نه «تا».

(۳) «هیچ» معادلی ندارد، «اکثر: بیشتر» ترجمه نشده است.

۳۴ | ۲

«هشدار می‌دهد» به «الغراب» برمی‌گردد و معلوم است، بنابراین «يُحَذِّرُ» درست است. [اشتباه (۱) و (۳)]: «دور ششوند: تَبَعِدَ» نه «يَبَعِدَ». [ردگزینه (۴)]: «ضمناً «تا» در سایر گزینه‌ها تعریب نشده است.

۳۵ | ۲

آن‌چه را در مفهوم نامناسب است، مشخص کن:

(۱) «میوه دانش، خالص کردن عمل است». [با عبارت مقابلش تناسب دارد].

(۲) «خداوند برای شما آسانی را می‌خواهد»: «همانا با سختی، آسانی است.» [قسمت دوم پیام دیگری دارد؛ و آن این است که بعد از دشواری و سختی، آسانی می‌آید].

(۳) «نیکی (زیبایی) ادب زشتی اصل و نسب را می‌پوشاند.» [عبارت مقابل هم تأکید بر ادب دارد].

(۴) «خداوند به کسی جز به اندازه توانش تکلیف نمی‌کند.»: «پروردگارا! آن‌چه را که هیچ توانی بر آن نداریم، بر ما تحمیل مکن.» [هر دو یک پیام را دارند].

■ با دقت متن زیر را بخوان، سپس به سوالات زیر متن پاسخ بده (۴۲ - ۳۶):

شترمرغ بزرگ‌ترین پرنده‌ای است که روی سطح زمین زندگی می‌کند، و ممکن است طول آن به دو متر و نیم و وزنش به صد و پنجاه کیلوگرم برسد لذا بدین جهت نمی‌تواند پرواز کند! اما شترمرغ با سرعت زیادی می‌دود و هنگامی که از ادامه دادن فرار از شکارچیان ناتوان شد، برای دفاع از خود یا بچه‌هایش از راه لگد زدن با پاهای قوی‌اش می‌ایستد! و درست نیست که می‌گویند شترمرغ سرش را به خاطر فرار از شکارچیان در ماسه‌ها فرو می‌برد!

شترمرغ پرنده‌ای سودمند برای انسان است و در آفریقا مردم تخم بزرگ آن را می‌خورند و از پَر او بهره می‌برند و در لباس‌های میهنی‌شان از آن استفاده می‌کنند! زیستگاه اصلی شترمرغ آفریقا است. اما اغلب کشورها برای استفاده از گوشت و تخم و پَرش شروع به پرورش آن کرده‌اند. شترمرغ تنها پرنده‌ای است که در هر پایش دو انگشت دارد و بزرگ‌ترین عضو در بدنش معده است چه او بسیاری از چیزها را می‌خورد و غذایش شامل پرنده‌گان، حشرات، شاخه‌های درختان، میوه‌ها و ماسه‌ها است و آب را هر زمان که پیدایش کند می‌نوشد و می‌تواند مدت‌هایی طولانی بدون آب دوام بیاورد!

شترمرغ در دسته‌هایی زندگی می‌کند که یکی از نرهای قدرتمند آن‌ها را رهبری می‌کند و به گندن حفره‌ای در زمین اقدام می‌کند تا تخمش را داخل آن قرار دهد، سپس هرچند وقت یک‌بار برای اطمینان یافتن از تخمش اقدام به داخل کردن سرش در آن حفره می‌کند!

۳۶ | ۴

از عللی که شترمرغ را وادار می‌کند سرش را داخل ماسه‌ها ببرد آن است که او ...

(۱) می‌خواهد دنبال چیزی در درون زمین بگردد! [چنین مطلبی در متن نیامده است].

(۲) ترسو است و می‌خواهد از شکارچیان فرار کند! [اتفاقاً در متن این مطلب انکار شده است].

(۳) دوست دارد سر و گردن بلندش را در خاک پنهان کند! [این مطلب هم در متن نیامده است].

(۴) می‌خواهد از تخم‌هایش که داخل خاک گذاشته است مطمئن شود! [دقیقاً این مطلب در آخرین خط متن آمده است: *لَمَّا تَقَوَّمْ بَيْنَ الْحَيْنِ وَالْآخِرِ بِالْإِخَالِ وَأَسْهًا فِي تِلْكَ الْحَفْرَةِ لِلْإِطْمِئْنَانِ عَلَى بَيْضِهَا.*]

۳۷ | ۳

[گزینه] نادرست در مورد شترمرغ را مشخص کن:

(۱) شترمرغ به خاطر وزن زیادش ناتوان از پرواز است! [کاملاً درست است: ... *فَلِذَلِكَ لَا تَسْتَطِيعُ الطَّيْرَانِ*]

(۲) می‌توانیم بگوییم که شترمرغ سریع‌ترین و بزرگ‌ترین پرنده در میان پرنده‌گان است! [درست است: *التَّعَامَةُ هِيَ أَكْبَرُ طَائِرٍ ... تَزْكُضُ بِسُرْعَةٍ كَبِيرَةٍ ...*]

(۳) شترمرغ فقط گیاهان، علف‌ها و میوه‌ها را می‌خورد! [نادرست است؛ چون در متن به صراحت آمده است که: *... يَحْتَوِي طَعَامُهَا عَلَى طَيْرٍ وَحَشْرَاتٍ وَفُرُوعِ الْأَشْجَارِ وَ ...*]

(۴) در سال‌های اخیر مردم در جاهای مختلف دنیا شروع به تربیت شترمرغ‌ها کرده‌اند! [این هم درست است و در متن به آن اشاره شده است: *مَوْطِنُ التَّعَامَةِ الْأَصْلِيُّ هُوَ إِفْرِيقِيَا وَلَكِنْ بَدَأَتْ مُعْظَمُ الدُّوَلِ بِتَرْبِيَتِهَا ...*]

۳۸ | ۳

شترمرغ تنها پرنده‌ای است که ...

(۱) تخم می‌گذارد و انسان از تخم و گوشت و پَرش استفاده می‌کند! [قطعاً این‌طور نیست!]

(۲) دنبال حشرات می‌گردد و آن‌ها را می‌خورد! [پرنده‌گان دیگری هم هستند که حشرات را می‌خورند].

(۳) برخلاف سایر انواع پرنده‌گان، در دو پایش چهار انگشت دارد! [درست است، چون در متن آمده است که شترمرغ تنها پرنده‌ای است که در هر پایش دو انگشت وجود دارد که در دو پا می‌شود چهار انگشت].

(۴) زمانی که احساس خطر می‌کند به سرعت فرار می‌کند! [این ویژگی اکثر موجودات است].

۳۹ | ۴

شترمرغ زمانی که خطری او را تهدید می‌کند چه کاری انجام می‌دهد؟

(۱) او به خاطر تخم‌ها و بچه‌هایش خود را فدا می‌کند! [چنین مطلبی در متن نمی‌بینیم].

(۲) اقدام به گندن سوراخی در زمین می‌کند تا در آن مخفی شود! [دلیل گندن زمین، گذاشتن تخم‌ها در آن است].

(۳) سرش را در ماسه‌ها خاک می‌کند تا شکارچیان او را نبینند! [در متن دقیقاً اشاره شده است که این مطلب صحیح نیست].

(۴) زمانی که محاصره شود، از سرعت بیش از اندازه یا پاهای قدرتمندش استفاده می‌کند! [درست است: *... وَقَفَّتْ لِلدَّفَاعِ عَنْ نَفْسِهَا أَوْ عَنْ صِغَارِهَا عَنْ طَرِيقِ الرُّكْلِ ...*]

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در این عبارت دو جمله اسمیه هست: «أبي و ... يَهْتَمَانِ / نَحْنُ نَشْكُرُ ...»
 (۳) دقت کنید در این عبارت «ولدي: ای فرزندم» مناداست نه مبتدا. در این عبارت یک جمله اسمیه دیده می‌شود: «يَدَاكَ نَظِيْقَتَانِ»
 (۴) در این عبارت هم فقط یک جمله اسمیه است: «النظرُ ... عبادةً»
- ۴۸ ۳** فعلی قابلیت مجهول شدن دارد که مفعول داشته باشد (متعدی باشد). به بیان دیگر فعل‌های لازم و فعل‌های ناقصه امکان مجهول شدن ندارند. در گزینه (۳) «تَرَكَ: ترک کردند» متعدی است و «قاعة» مفعولش است، پس امکان مجهول شدن فعل و عبارت وجود دارد: «تَرَكَ قَاعَةَ الامتحان ...»
 در سایر گزینه‌ها فعل‌ها یا ناقصه هستند و یا لازم و اصلاً مفعول ندارند که بتوان از آن‌ها مجهول ساخت.

- ۴۹ ۲** مفعول مطلق دو نوع است: تأکیدی و نوعی. بعد از مفعول مطلق تأکیدی نه مضاف‌إلیه می‌آید و نه صفت. اما بعد از مفعول مطلق نوعی یا مضاف‌إلیه می‌آید یا صفت (چه به صورت اسمی و چه به صورت جمله وصفیه). در گزینه (۲) بعد از «إنارة» صفت یا مضاف‌إلیه نیامده است؛ بنابراین تأکیدی است (دقت کنید که «يُبَيِّضُ» جواب شرط است). در سایر گزینه‌ها «حمايةً، طَيْرَاناً و استقبالا» مفعول مطلق نوعی هستند؛ چون بعدشان صفت آمده است.
- ۵۰ ۱** اسلوب ندا برای اسم‌های «ال» دار مؤنث با «(یا) + أُيُّهَا» است نه «أَيُّهَا»؛ بنابراین در گزینه (۱) باید می‌گفت: «يَا أُيُّهَا الْمُسْلِمَاتُ».

دین و زندگی

- ۵۱ ۳** تمدن دوم اروپا در قرن چهارم میلادی با گسترش مسیحیت در اروپا و آغاز حاکمیت کلیسا بر زندگی سیاسی و اجتماعی مردم آغاز شد و تا قرن‌های پانزدهم و شانزدهم ادامه یافت، تمدن دوم اروپا به تمدن دوره قرون وسطی مشهور است.
- ۵۲ ۴** آیه شریفه «وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ: بی‌گمان برای شما نگهبانانی هستند، نویسندگانی گران‌قدر؛ می‌دانند آن‌چه را که انجام می‌دهید.» درباره فرشتگان الهی از گواهان قیامت است، این فرشتگان در طول زندگی انسان‌ها، همواره مراقب آن‌ها بوده‌اند و تمامی اعمال آن‌ها را ثبت و ضبط کرده‌اند.
- ۵۳ ۱** پیامبر (ص) می‌دانست جامعه، که مجموعه‌ای از انسان‌های قوی و ضعیف، موافق و مخالف و مؤمن و منافق است، تا چه میزان او را همراهی خواهد کرد. از همین جهت، همواره جامعه را نسبت به عظمت مسئولیت‌های بزرگشان آگاه می‌کرد و قرآن کریم مبنای این استقامت را دستور خداوند می‌داند. «فاسْتَقِمُّوا كَمَا أُمِرْتُمْ».
- ۵۴ ۴** رسول خدا (ص) به مردم می‌فرمود: «بِرْتَرِينَ جِهَادِ، سخن حقی است که انسان در مقابل سلطانی ستمگر (جائر) بر زبان آورد» این سخن مؤید «توجه دین اسلام به عدالت و حقوق مردم» از معیارهای تمدن اسلامی است.

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲ - ۴۰):

۴۰ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) للمخاطبين ← للغائبين
 (۳) من باب انفعال ← من باب افتعال (دقت کنید «نون» اولین حرف اصلی‌اش است نه حرف زائد: ن ف ع)
 (۴) أحرفه الأصلية: ت ف ع ← أحرفه الأصلية: ن ف ع
- ۴۱ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:**
- (۱) لازم ← متعدّد (چون مفعول دارد: ضمير «ها»)
 (۲) مزيد ثلاثي ← مجرد ثلاثي (فعل «قَادَ، يَقُوْدُ، قِيَادَةٌ» مجرد است نه مزيد).
 (۴) فاعله ضمير «ها» ← فاعله «أحدُ»

۴۲ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) اسم فاعل ← اسم مبالغة
 (۲) جمع تکسیر ← جمع سالم للمذكر (در اصل «صَيَادِيْنَ» بوده که به خاطر مضاف بودن نون آخرش حذف شده است).
 (۳) مضاف ← مجرور بحرف الجرّ
 ■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۳):

- ۴۳ ۲** در گزینه (۲) «حَافِظُوا» فعل امر درست است نه فعل ماضی؛ چون باید در صيغة للمخاطبين باشد.

۴۴ ۳ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) دانشمندی در امور یک شغل یا برنامه که در مورد آن‌ها از او مشورت گرفته می‌شود: کارشناس
 (۲) زمینی سبز که در آن انواع محصولات کشت می‌شود: کشتزار
 (۳) موادی شیمیایی به خاک برای تقویت شدنش، افزوده می‌شوند: اسیدی [نادرست است؛ این تعریف برای «أسمدة: کودها» است].
 (۴) حیوانی که زیر زمین زندگی می‌کند و گریه از دشمنان اوست: موش
- ۴۵ ۲** در گزینه (۲) «صَحَّكَتْ: بخندی» و «بَغَيْتْ: گریه کنی» متضاد هستند.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) دوستی را به خاطر لغزشی یا عیبی در او رها مکن!
 (۲) زندگی ادامه‌دار است؛ چه بخندی یا (چه) گریه کنی!
 (۳) پرنده توانست دشمنش را فریب و زندگی‌اش را نجات دهد!
 (۴) به خودتان با کوشش و عفت و پارسایی یاری رسانید!
- ۴۶ ۳** در گزینه (۳) مصدری از فعل ثلاثی مزيد وجود ندارد اما در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «إدخال» (باب إفعال)، «مُحَاوَلَةٌ» (باب مفاعلة) و «تَقَدَّمَ» (باب تفعّل) مصدر از فعل‌های ثلاثی مزيد هستند.

- ۴۷ ۲** در گزینه (۲) سه جمله اسمیه وجود دارد: الواحد للجمع / الجميع للواحد / هذا شعاع فریقنا.

۶۲ ۳ بسیاری از مردم عصر جاهلیت داشتن دختر (فرزند اناث) را ننگ می‌دانستند و وقتی به آن‌ها خبر می‌دادند که خداوند دختری به آن‌ها بخشیده خشمگین می‌شدند، بسیاری نیز به پرستش ارواح، ماه و ستارگان مشغول بودند.

۶۳ ۳ امام کاظم (ع) (موسی بن جعفر) می‌فرماید: «خدایا! می‌دانم که بهترین توشهٔ مسافر کوی تو عزم و اراده‌ای است که با آن خواستار تو شده است» و سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود.

۶۴ ۴ امام علی (ع) از ایام جاهلیت این گونه یاد می‌کنند: «خداوند رسول خویش، محمد (ص) را زمانی فرستاد که ... ملت‌ها در خوابی عمیق فرو رفته و فتنه و فساد جهان را فراگرفته بود.»

۶۵ ۲ در آیین ازدواج مسیحی، امکان جدایی زن و شوهر پس از ازدواج وجود ندارد و پیوندشان باید ابدی باشد و کشیش‌ها حق ازدواج نداشتند و تا آخر عمر باید مجرد می‌ماندند، آنان ازدواج را امری دنیایی و پست تلقی می‌کردند.

۶۶ ۱ خداوند حکیم است و لازمهٔ حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نباشد، اگر خداوند تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخ‌گویی به آن تمایلات و نیازها و استعدادها را نیز درون موجودات قرار داده است و این موضوع اشاره به ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی دارد و آیهٔ شریفه: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ» دربارهٔ همین موضوع است.

۶۷ ۴ مطابق با آیهٔ «قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ... قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ» قرآن کریم در مورد آن چه که مشرکان آن را جز خدا می‌خوانند و بر او توکل می‌کنند، آنان را به فکر فرو می‌برد و در برابر کفایت خداوند برای پیامبر (ص) خود را به آنان نهیب می‌زند.

۶۸ ۱ امام رضا (ع) حدیثی مفصل در ارزش علم از پیامبر اکرم (ص) نقل می‌کند که قسمتی از آن چنین است: «اگر آموختن دانش با هدف الهی همراه (مقرون) باشد، کار نیک (حسنة) تلقی می‌شود، علم‌آموزی، عبادت است و مذاکرهٔ علمی تسبیح و تقدیس پروردگار و عمل و رفتار هماهنگ با علم، جهاد در راه خداست... فرشتگان، شیفتهٔ دوستی با دانشمندانند و با درود و تحیات خویش به آنان تهنیت می‌گویند...»

۶۹ ۴ پیامبران که عاقل‌ترین و راست‌گوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند، آنان با قاطعیت کامل (لَيَجْمَعَنَّكُمْ - لَا رَيْبَ فِيهِ) از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند، همهٔ آنان پس از ایمان به خدا، ایمان به آخرت را مطرح کرده‌اند و آن را لازمهٔ ایمان به خدا دانسته‌اند، در قرآن کریم در این آیه اول توحید: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و سپس معاد «لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» مطرح شده است، در قرآن کریم نیز بعد از یکتاپرستی، دربارهٔ هیچ موضوعی به اندازهٔ معاد سخن گفته نشده است.

۵۵ ۲ ما مسلمانان مانند سایر ملت‌ها، با تمدن جدید ارتباط مستقیم داریم، بنابراین، هم تحت تأثیر آن قرار می‌گیریم و هم می‌توانیم بر آن تأثیر بگذاریم، هر قدر آگاهی و هوشیاری ما بیشتر باشد، قدرت تأثیرگذاری ما بیشتر خواهد بود. بررسی ضعف‌ها و قوت‌های این تمدن در عرصه‌های مختلف، این کمک را به ما می‌کند که در راستای احیای تمدن اسلامی، از نقاط قوت این تمدن بهره‌مند شویم و با عبرت گرفتن از ضعف‌ها و آسیب‌های آن، بتوانیم برنامه‌ریزی درست و کم‌اشتباهی را برای سامان‌دهی تمدن اسلامی و رسیدن به الگوی زندگی مبتنی بر تعالیم دینی داشته باشیم.

۵۶ ۳ اگر شخصیت یا «من» انسان وابسته به جسم او باشد، باید در دوران عمر بارها عوض شده و به شخص دیگری تبدیل شده باشد. (تعویض چندبارهٔ روح در دوران عمر) قوانین و مقررات جامعه و روابط بین افراد نیز بر پایهٔ پذیرش همین «من ثابت»، بنا شده‌اند. دقت شود که روح انسان نیز تغییر می‌پذیرد و فرض احوال گوناگون برای آن محال نیست.

۵۷ ۲ پیامبر به یارانشان فرمودند: «کسی که دوست دارد نگاهش به چهره کسانی افتد که از آتش دوزخ در امان‌اند، به جویندگان علم (دانش) بنگرد. سوگند به کسی که جان من در دست قدرت اوست، هر شاگردی که برای تحصیل علم [نه به قصد شهرت و نه برای تظاهر و تفاخر] به خانهٔ عالمی رفت و آمد کند، در هر گامی، ثواب و پاداش عبادت یک‌سالهٔ عابد برای او منظور می‌گردد.

۵۸ ۲ حدیث شریف پیامبر اشاره به تجسم اعمال دارد و آیهٔ شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا: کسانی که می‌خورند اموال یتیمان را از روی ظلم جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتش فروزان درآیند» دربارهٔ تجسم عمل خوردن مال یتیم است که به صورت خوردن آتش در شکم تجلی پیدا می‌کند.

۵۹ ۲ عبارتی که شیطان می‌گوید مؤید «اختیار انسان» است که در آیهٔ شریفه «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا» مذکور است و گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و این موضوع در آیه «وَوَيْلٌ لِلنَّفْسِ وَ مَا سَوَّاهَا فَالْتَمَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا» تجلی دارد.

۶۰ ۳ گاه (نه همیشه) رؤیاهای صادقانه به گونه‌ای می‌باشند که شخص کوچک‌ترین سابقهٔ ذهنی دربارهٔ آن‌ها ندارد، اما بعد از گذشت مدت زمانی همان رؤیا با تمام جزئیات به وقوع می‌پیوندد و شخصی را به شگفتی وامی‌دارد انسان در این قبیل خواب‌ها، از ظرف زمان و مکان خود خارج می‌شود.

۶۱ ۱ قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه نیست، بلکه کمک می‌کند تا جامعه به جای آن که ارزش زن را در ظاهر و قیافه خلاصه کند، به شخصیت، استعدادها و کرامت ذاتی وی توجه کنند، این امر موجب می‌شود سلامت اخلاقی جامعه بالا رود و حریم و حرمت زن حفظ شود و آرامش روانی وی افزایش یابد.

چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است. اسلام ضمن پذیرش این تنوع و گوناگونی، مردان و زنان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش‌های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد. (عدم تعیین چگونگی و نوع پوشش)

زبان انگلیسی

۷۰ ۱ توکل کردن فقط به معنای گفتن جمله «خدایا، بر تو توکل

می‌کنم، نیست.» بلکه انسان باید در قلب خود بر خدا توکل کند و واقعاً او را تکیه‌گاه خود ببیند. امام صادق (ع) فرمود: «خداوند به داود (ع) وحی کرد که هر بنده‌ای از بندگانش به جای پناه بردن به دیگری با نیت خالص به من پناه آورد، از کارش چاره‌جویی می‌کنم...»

۷۱ ۴ اگر نماز را کوچک نشماریم و نسبت به آن چه در نماز

می‌گوییم و انجام می‌دهیم درک صحیح داشته باشیم، نه تنها از گناهان که حتی از برخی مکروهات هم به تدریج دور خواهیم شد. و امام صادق (ع) می‌فرماید: «هر کس می‌خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی بازداشته است یا نه، به هر مقدار که نمازش سبب دوری او از گناه و منکر شود این نماز مقبول است «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ...».

۷۲ ۳ سخن گفتن پیامبر با کشته‌شدگان جنگ بدر مؤید «وجود

شعور و آگاهی» از ویژگی‌های عالم برزخ است و جاری ساختن روش نیک و گذاشتن ثواب به حساب بنیانگذار آن و کم نکردن اجر عامل درباره «وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا» یعنی بسته نشدن پرونده اعمال است.

۷۳ ۲ این موسیقی در چند دهه اخیر با ریتم‌های شدیداً افسار

گسیخته و اجراهای فوق‌العاده پرسروصدا ظهور کرده است و غرایز حیوانی را در آدمی برمی‌انگیزد ... تنها فایده آن تخریب روح و روان کسانی است که به دامن آن‌ها پناه برده‌اند.

اما متفکران دلسوز و دردمند غربی تصریح کرده‌اند که این رفتارهای هیجان‌انگیز برخاسته از پیامدهای تمدن جدید است که نابسامانی فکری، پوچ‌گرایی و بی‌تکیه‌گامی را برای بسیاری از جوانان به ارمغان آورده است، این رفتارها نشان‌دهنده تناقضات، انواع بی‌عدالتی‌ها، نژادپرستی‌ها، تخریب محیط زیست و ... می‌شود.

۷۴ ۲ در ظهور ظلم فراگیر و پدیده استعمار، قدرت‌های غربی،

کشورهای دیگر را، به خصوص در آسیا و آفریقا هدف قرار می‌دهند و به بهانه استعمار بسیاری از این کشورها را تصرف می‌کردند و آن‌ها فرهنگ مستقل ملت‌ها را از بین بردند و حاکمان وابسته و مزدور خود را بر آن‌ها مسلط ساختند.

استفاده ابزاری از زنان برای تبلیغ کالاهای سرمایه‌داران، تشویق آنان به پوشیدن لباس‌های نامناسب و تحریک‌کننده و ... تجارت گسترده زنان به عنوان کالای جنسی روی دیگر تمدن جدید است.

۷۵ ۱ در خلال دو نسل گذشته در تمدن غرب، نه تنها خانواده گسترده

متلاشی شد، بلکه خانواده هسته‌ای نیز، به تدریج از هم گسیخته گردید. در کشور انگلیس ۹ میلیون نفر تنها زندگی می‌کنند به گونه‌ای که دولت این کشور ناچار شد وزارت‌خانه‌ای به نام وزارت تنهایی ایجاد کند.

۷۶ ۴ فکر می‌کنم ورزشکاران المپیک که از داروها [ای نیروزا] برای بهبود

عملکرد خودشان استفاده می‌کنند باید از شرکت در هر رقابتی در آینده منع شوند. توضیح: فعل “forbid” (ممنوع کردن، منع کردن) جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (عبارت پیش از جای خالی) قبل از فعل قرار گرفته است، این فعل را به صورت مجهول نیاز داریم.

دقت کنید: در بین گزینه‌ها تنها گزینه (۴) دارای ساختار مجهول صحیحی است و گزینه (۳) تنها در صورتی می‌توانست صحیح باشد که بعد از فعل وجهی “must” فعل کمکی “be” به صورت ساده به کار می‌رفت.

۷۷ ۳ رئیس یا گفتن [این‌که] او بدترین کارمند شرکت تاکنون است،

وی را در مقابل تمام کارمندان تحقیر کرد.

توضیح: با توجه به این‌که در این‌جا مقایسه بین یک کارمند با تمامی سایر کارمندان صورت گرفته است، در جای خالی به صفت عالی نیاز داریم.

دقت کنید: در این‌جا “the company’s” در جایگاه تعریف‌کننده صفت عالی به کار رفته است و کاربرد مجدد “the” بعد از آن صحیح نیست.

۷۸ ۱ بسیاری از مشکلات سازمان ما نمی‌توانند تنها با خرج کردن

پول بیشتر حل شوند؛ ما باید از آن (پول خرج کردن) [کار] بسیار بیشتری انجام دهیم.

توضیح: فعل “solve” (حل کردن) جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (عبارت پیش از جای خالی) قبل از فعل

قرار گرفته است، این فعل را به صورت مجهول نیاز داریم. در بین گزینه‌ها، گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) دارای ساختار مجهول هستند، ولی تنها گزینه (۱) بیانگر عدم امکان است و می‌تواند جمله را از نظر مفهومی به درستی کامل کند.

۷۹ ۲ وقتی تلفن به طور ناگهانی شروع به زنگ زدن کرد، پدرم [در

حالی‌که] پایش را به طرف آتش کش داده بود، روی کاناپه داشت جرت می‌زد.

توضیح: در صورتی که عملی که در گذشته در حال انجام بوده باشد و در این حین فعل دیگری اتفاق بیفتد، برای فعل طولانی‌تر از زمان گذشته استمراری (در این مورد “was taking”) و برای فعل کوتاه‌تر از زمان گذشته ساده (در این‌جا “started”) استفاده می‌کنیم.

۸۰ ۴ اگرچه بیشتر زباله ما حاوی مواد خام باارزش است، بیشتر آن

صرفاً سوزانده یا دفن می‌شود.

(۱) فرآیند (۲) تشعشع

(۳) فرمول (۴) ماده؛ جسم

۸۱ ۴ می‌دانیم که تاکنون افراد بسیاری سخاوتمندانه پول و زمان

[خودشان] را برای کمک به قربانیان زمین‌لرزه اهدا کرده‌اند.

(۱) شامل ... بودن (۲) منجر شدن، نتیجه دادن

(۳) مصرف کردن، صرف کردن (۴) اهدا کردن، بخشیدن

۸۸ ۴ توضیح: فعل "repeat" (تکرار کردن) در این جا جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این که مفعول این فعل (such a war) پیش از جای خالی قرار گرفته است، این فعل را به صورت مجهول نیاز داریم. در بین گزینه‌ها تنها گزینه (۴) دارای ساختار مجهول است.

۸۹ ۱ (۱) جلوگیری کردن، مانع شدن

(۲) درگیر کردن؛ مشارکت دادن

(۳) منعکس کردن، بازتاباندن

(۴) اتفاق افتادن، رخ دادن

۹۰ ۴ (۱) دور ... جمع شدن (۲) پابه پای ... پیش رفتن

(۳) شامل ... بودن (۴) به ... تعلق داشتن؛ عضو ... بودن

۹۱ ۴ (۱) عنوان (۲) تقسیم؛ بخش

(۳) مهارت؛ پیشه‌وری (۴) صلح

۹۲ ۴ توضیح: "agencies" (مؤسسات، آژانس‌ها) فاعل سوم شخص جمع است و در زمان حال ساده، فعل اصلی پس از آن به شکل ساده به کار می‌رود.

دقت کنید: پس از "such as" به اسم (health) نیاز داریم، نه صفت (healthy).

در ۱۵ فوریه [سال] ۲۰۱۳، یک شهاب‌سنگ بر فراز کوه‌های اورال روسیه منفجر شد. تخمین زده شد [که] شهاب چلیابینسک [دارای] ۴۹ فوت پهنا و ۱۰ تن وزن است. این [شهاب‌سنگ] قبل از اصابت به زمین، [با سرعتی] بالغ بر ۴۱,۰۰۰ مایل در ساعت حرکت می‌کرد. آن [سرعت] تقریباً ۶۰ برابر سرعت صوت است. این شهاب‌سنگ با سرعتی زیاد و ورودی سطحی، وارد جو زمین شد. آن در هوا در ارتفاع ۷۶,۰۰۰ فوتی که بالغ بر ۱۴ مایل است، منفجر شد. این انفجار ۲۰ تا ۳۰ برابر قوی‌تر از بمب اتمی به کار رفته در جنگ جهانی دوم بود. آن از خورشید نورانی‌تر بود.

بیش از یک هزار نفر بر اثر ضایعات ناشی از امواج صوتی ایجادشده توسط انفجار، آسیب دیدند. بالغ بر یک میلیون فوت مربع از شیشه‌های ساختمان [ها] خرد شدند. برخی قطعات شهاب‌سنگ در دریاچه‌ای بیرون شهر چبارکول سقوط کردند، اما هیچ‌کس مورد اصابت شهاب‌سنگ یا تکه‌های آن [قرار نگرفت]. این اصابت حفره‌ای [با] ۲۶ فوت پهنا در یخ باقی گذاشت.

[آیا می‌دانید] چه تعداد شهاب به زمین برخورد می‌کند؟ هیچ‌کس نمی‌داند چه تعداد از این [اصابت‌ها] در طول زمان به وقوع پیوسته است، اما موارد بیشتر و بیشتری در حال ثبت شدن است. انجمن شهاب‌سنگ و سازمان‌های دیگر شهاب‌سنگ‌هایی که به سطح زمین اصابت می‌کنند را ردیابی می‌کنند. حداقل دو برخورد [در] سال گذشته ثبت شده است [است].

حادثه برخورد عظیم، یک [رویدادی] است که می‌تواند به پایان تمدن منجر شود. بعضی از دانشمندان بر این باورند که ۶۵ میلیون سال پیش، برخورد‌های شهاب علت اصلی انقراض دایناسورها بوده است. این واقعه [سخت و] شدید اکنون با عنوان آخرین بمباران سنگین شناخته می‌شود. ناسا هر ساله، زمان‌هایی که رگبار شهاب (سقوط پیاپی شهاب‌های نورانی) قابل رؤیت است را منتشر می‌کند. شهاب‌ها زمانی به شهاب‌سنگ‌ها تبدیل می‌شوند که به زمین برخورد می‌کنند که [این اتفاق] به ندرت رخ می‌دهد.

۸۲ ۴ شما می‌توانید با مطمئن شدن [از این که] تمامی پنجره‌هایتان غیرقابل نفوذ از هوا هستند، هدررفت حرارت از آپارتمان‌تان را کاهش دهید.

(۱) تولید کردن؛ ساختن (۲) جذب کردن

(۳) جمع کردن، جمع‌آوری کردن (۴) کاهش دادن

۸۳ ۲ صندوق بین‌المللی پول یک سازمان کلیدی است که با دولت‌های مختلف همکاری می‌کند تا به حفظ ثبات اقتصادی جهانی کمک کند.

(۱) محافظت کردن از، نگهداری کردن از

(۲) همکاری کردن، با هم کار کردن

(۳) تقاضا کردن، درخواست کردن

(۴) جای ... را پیدا کردن

۸۴ ۳ اهمیتی ندارد چقدر تحصیلات دارید؛ اگر اصلاً تجربه عملی نداشته باشید، پیدا کردن کار می‌تواند دشوار باشد.

(۱) داخلی؛ وطنی (۲) شرطی

(۳) عملی (۴) قابل تجدید، تجدیدپذیر

۸۵ ۴ آن پیرمرد مهربان برای چندین سال اتوبوس مدرسه محلی را می‌راند و در بین تمام مسافران جوانش بسیار محبوب بود.

(۱) احساسی؛ عاطفی (۲) تدریجی

(۳) ذهنی؛ روحی (۴) محبوب، پرطرفدار

۸۶ ۲ اگر به هر کمکی نیاز داشتید، برای مثال در مورد تکلیف گرامراتان، از کمک خواستن نترسید.

(۱) با وجود این، با این حال (۲) برای مثال، به عنوان نمونه

(۳) گرچه، اگرچه (۴) با وجود این، با این حال

۸۷ ۱ زیگموند فروید اعتقاد داشت که هر کودکی مجموعه‌ای از مراحل رشد شخصیت را پشت سر می‌گذارد.

(۱) شخصیت (۲) خلق، آفرینش

(۳) تعریف (۴) آزمایش

در [سال] ۱۹۴۵، در پایان جنگ جهانی دوم، کشورهایی که مخالف آلمان، ایتالیا و ژاپن بودند به [این] نتیجه رسیدند که چنین جنگی هرگز نباید تکرار شود. آن‌ها سازمان ملل متحد را با هدف جلوگیری [از] کشمکش‌های آتی تأسیس کردند و منشور سازمان ملل متحد را تنظیم کردند. [اعضای] سازمان ملل متحد (UN) برای اولین بار در [سال] ۱۹۴۵ در سانفرانسیسکو [یکدیگر] را [ملاقات کردند] (گرد هم آمدند). اکنون ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل متحد هستند. سازمان ملل متحد متشکل از شش سازمان اصلی است: مجمع عمومی، شورای امنیت، دبیرخانه، شورای اقتصادی و اجتماعی، شورای قیمومیت و دیوان بین‌المللی دادگستری. هر کدام [از] این سازمان‌ها [به صلح] جهانی و عدالت اجتماعی مربوط می‌شوند. هم‌چنین سازمان ملل متحد مؤسساتی دارد که با موضوعات جهانی مانند سلامتی (بهداشت) سروکار دارند. هر کشور عضو سازمان ملل متحد، دارای یک کرسی در مجمع عمومی است؛ ۱۵ کشور در شورای امنیت جلسه می‌گذارند. [با این حال] سازمان ملل متحد بدون مشکلات نیست. اعضای آن اغلب مخالف هستند و آن از مشکلات مالی رنج می‌برد.

۹۷ ۴ کدام ابرها از بلورهای یخی در ارتفاع بالای آسمان تشکیل می‌شوند؟

- (۱) [ابره‌های] کومولوس (۲) [ابره‌های] نیمبواستراتوس
(۳) [ابره‌های] استراتوس (۴) [ابره‌های] سیروس

۹۸ ۱ کدام یک از موارد زیر به طور مستقیم به اطلاعات داخل متن مربوط نیست؟

(۱) در [سال] ۱۸۸۸، بیست و شش نفر در اثر طوفان تگرگ در هند کشته شدند.

(۲) ابرها همواره طوفان به همراه ندارند.

(۳) ابرهای آلتواستراتوس نازک هستند و حلقه‌های رنگی را در آسمان ایجاد می‌کنند.

(۴) ابرهای نیمبواستراتوس اغلب باران به همراه می‌آورند.

۹۹ ۱ کدام ابرها می‌توانند گردبادها و طوفان‌های رعد و برقی به همراه بیاورند؟

- (۱) [ابره‌های] کومولونیمبوس (۲) [ابره‌های] کومولوس
(۳) [ابره‌های] سیروس (۴) [ابره‌های] آلتوکومولوس

۱۰۰ ۴ کدام یک از کلمات زیر در متن تعریف نشده است؟

- (۱) [ابره‌های] کومولوس (پاراگراف ۱) (۲) [ابره‌های] استراتوس (پاراگراف ۲)
(۳) [ابره‌های] سیروس (پاراگراف ۲) (۴) بارش (پاراگراف ۳)

ریاضی و آمار

۱۰۱ ۴

$$۲۲ \times ۴^{۱۲} = ۲۵ \times (۲^۲)^{۱۲} = ۲۵ \times ۲^{۲۴} = ۲^{۲۹}$$

۱۰۲ ۳

$$۱۶^{-۲} = (۲^۴)^{-۲} = ۲^{-۸}, ۲۷^۲ = (۳^۳)^۲ = ۳^۶$$

$$۳۶^۳ = (۲^۲ \times ۳^۲)^۳ = ۲^۶ \times ۳^۶$$

$$\Rightarrow \frac{۱۶^{-۲} \times ۲۷^۲}{۳۶^۳} = \frac{۲^{-۸} \times ۳^۶}{۲^۶ \times ۳^۶} = \frac{۳^۶}{۲^۸ \times ۲^۶ \times ۳^۶} = \frac{۱}{۲^{۱۴}} = \left(\frac{۱}{۲}\right)^{۱۴}$$

۱۰۳ ۲

$$a = ۲۵^{۲k+۱} = (\delta^۲)^{۲k+۱} = \delta^{4k+۲} = \delta^{4k} \times \delta^۲$$

$$= (\delta^k)^۴ \times \delta^۲ \xrightarrow{b=\delta^k} a = (b)^۴ \times ۲۵ \Rightarrow a = ۲۵b^۴$$

۱۰۴ ۳

$$\sqrt[۳]{\frac{۱}{۲۵}} = \left(\frac{۱}{۲۵}\right)^{\frac{۱}{۳}} = ۲۵^{-\frac{۱}{۳}} = (\delta^۲)^{-\frac{۱}{۳}} = \delta^{-\frac{۲}{۳}}$$

$$\Rightarrow \frac{۲}{\delta^۴} \times \frac{۵}{\delta^{۱۲}} \times \frac{۲}{\delta^۳} = \frac{۲ \times ۵ \times ۲}{\delta^4 \times \delta^{۱۲} \times \delta^۳} = \frac{۲ \times ۵ \times ۲}{\delta^{۱۹}} = \frac{۲}{\delta^{۱۹}}$$

$$= \frac{۱}{\delta^{۱۹}} = \sqrt{\delta} = \sqrt[۳]{\delta^۳} = \sqrt[۳]{۱۲۵}$$

۹۳ ۴ تمام موارد زیر برخورد شهاب‌سنگ [به جو زمین] در [سال] ۲۰۱۳ را خبرساز کردند به جز

- (۱) اندازه‌اش (۲) سرعتش
(۳) انفجارش (۴) منشأ آن

۹۴ ۳ کلمه "it" که در پاراگراف اول زیر آن خط کشیده شده به "blast" اشاره دارد.

- (۱) اتمسفر، جو (۲) ورود
(۳) انفجار؛ صدای انفجار (۴) بمب اتم

۹۵ ۲ کدام یک از موارد زیر به بهترین شکل توصیف می‌کند [که] برخورد [شهاب‌سنگ] چگونه بر مردم تأثیر گذاشت؟

- (۱) شهاب‌سنگ با سرعتی زیاد و ورودی سطحی وارد جو زمین شد.
(۲) بیش از یک هزار نفر بر اثر ضایعات ناشی از امواج صوتی زخمی شدند.
(۳) تعدادی از قطعات شهاب‌سنگ در دریاچه‌های بیرون شهر چبارکول سقوط کردند.
(۴) این اصابت حفره‌ای [با] ۲۶ فوت پهنا در یخ باقی گذاشت.

۹۶ ۳ ایده اصلی پاراگراف سوم چیست؟

- (۱) آن اصابت شهاب‌سنگ در روسیه را توصیف می‌کند.
(۲) آن اثرات خاص شهاب‌سنگ روسی را توصیف می‌کند.
(۳) آن توصیف می‌کند [که] ما چه طور تلاش می‌کنیم تا آمار شهاب‌سنگ‌ها را نگه داریم.
(۴) آن خلاصه می‌کند [که] شهاب‌سنگ‌ها چگونه بر انجمن شهاب‌سنگ تأثیر گذاشتند.

ابرها بر اساس شکل‌ها و ارتفاعاتشان [بسر] فراز سطح زمین، دسته‌بندی می‌شوند. اگرچه ده نوع ابر شناسایی شده وجود دارد، در واقع تنها سه نوع اصلی از ابر وجود دارد: کومولوس، استراتوس و سیروس. کومولوس از کلمه‌های لاتین به معنی «توده» یا «کومه» برگرفته شده است. ابرهای کومولوس شبیه پوره‌های سیب‌زمینی کوبیده شده نرم هستند. اندازه این ابر به میزان رطوبت در هوا و همچنین [این‌که] چقدر سریع جریان هوا بالا می‌رود، بستگی دارد. اغلب ابرهای کومولوس باران نمی‌آورند (باران‌زا نیستند) و [در ارتفاع] زیر ۶۰۰۰ فوت قرار دارند. آن‌ها در بالا [به رنگ] سفید درخشان هستند و گاهی اوقات در مرکز دارای رنگ خاکستری روشن هستند.

سیروس از یک کلمه لاتین برگرفته شده که به «دسته مو» ترجمه می‌شود. ابرهای سیروس بسیار مرتفع هستند، اغلب سه تا هفت مایل [بر] فراز سطح زمین [می‌باشند] و باریک [و] نازک هستند و به نظر می‌رسد انباشتگی اندکی برای آن‌ها وجود دارد (تراکم کم‌تری دارند). آن‌ها به وسیله بلورهای یخی شکل می‌گیرند و نور خورشید می‌تواند به راحتی از میان این بلورها بگذرد. استراتوس نام خود را از کلمه‌ای لاتین به معنای «گسترش یافته» گرفته است. ابرهای استراتوس هموار [و] ضخیم هستند و معمولاً [دارای] پایین‌ترین [ارتفاع] از [میان] این سه نوع ابر [می‌باشند]. به عنوان مثال، مه غلیظ یک ابر استراتوس است.

سایر نام‌های ابر [ها] ترکیبی از این سه نوع اصلی هستند. ابرهای نیمبواستراتوس تیره [و] کم‌ارتفاع هستند و رطوبت زیادی مثل باران یا برف را [به همراه] می‌آورند. انواع ابرها مثل آلتواستراتوس و آلتوکومولوس در آسمان، پراکنده هستند. ابرهای کومولونیمبوس مانند یک اتوی لباس وارونه [با] ارتفاع زیاد در آسمان هستند و می‌توانند بارش شدید، طوفان‌های رعد و برقی، گردبادها و تگرگ را به وجود آورند. امروز چه نوع ابرهایی در آسمان [شما] وجود دارد؟

$$(m^{\frac{2}{3}} \cdot n^{\frac{1}{3}})^3 = (m^{\frac{2}{3}})^3 \times (n^{\frac{1}{3}})^3 = m^{-2} \times n^{\frac{1}{3}}$$

۳ ۱۱۲

$$(m \cdot n^{-2})^2 = (m)^2 \times (n^{-2})^2 = m^2 \times n^{-4}$$

$$\Rightarrow \text{جواب نهایی} = m^{-2} \times n^{\frac{1}{3}} \times m^2 \times n^{-4} = n^{\frac{1}{3}-4} = n^{\frac{1-12}{3}} = n^{-\frac{11}{3}}$$

$$= \left(\frac{1}{n}\right)^{\frac{11}{3}}$$

$$2443^{\frac{2}{3}} \div 2443^{\frac{1}{3}} = 2443^{\frac{2}{3}-\frac{1}{3}}$$

۱ ۱۱۳

$$= 2443^{\frac{1-1}{3}} = 2443^0 = (3^5)^0 = 3^0 = 1$$

$$0.75 = \frac{3}{4}, \frac{1.5}{2} = \frac{3}{4}, \frac{1.2}{9} = \frac{4}{3}$$

۴ ۱۱۴

$$\Rightarrow \left(\frac{3}{4}\right)^{-6} \times \left(\frac{3}{4}\right)^7 \times \left(\frac{4}{3}\right)^{-2} = \left(\frac{3}{4}\right)^{-6+7-2} \times \left(\frac{3}{4}\right)^7 \times \left(\frac{3}{4}\right)^2$$

$$= \left(\frac{3}{4}\right)^{-6+7+2} = \left(\frac{3}{4}\right)^3 = \frac{27}{64}$$

$$\sqrt[n]{a} = a^{\frac{1}{n}} \quad \text{طبق تعریف کتاب درسی با شرط } a > 0 \text{ داریم:}$$

۳ ۱۱۵

پس در عبارت $\sqrt[3]{-8} = \sqrt[3]{-2^3} = -2$ سمت چپ تعریف نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

$$۱) 9^{\frac{1}{2}} = (3^2)^{\frac{1}{2}} = 3^{-1} = \frac{1}{3}$$

$$۲) \sqrt[4]{9} = \sqrt[4]{3^2} = 3^{\frac{2}{4}} = 3^{\frac{1}{2}}$$

$$\sqrt[3]{6} = 6^{\frac{1}{3}} \quad \text{می‌دانیم اگر } a > 0 \text{ باشد، آن‌گاه } \sqrt[n]{a} = \frac{1}{a} \text{ است، پس:}$$

$$x^2 - 2x^3 + x - 2 = x^3(x-2) + (x-2)$$

۲ ۱۱۶

$$= (x-2)(x^3+1) = (x-2)(x+1)(x^2-x+1)$$

مشاهده می‌شود عامل $x-1$ وجود ندارد.

$$\text{شرط آن‌که معادله درجه دوم } ax^2 + bx + c = 0 \text{ دارای ریشه}$$

۱ ۱۱۷

مضاعف باشد، آن است که $\Delta = 0$ باشد:

$$2x^2 - (2a+3)x + 3a = 0 \Rightarrow a=2, b=-(2a+3), c=3a$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-(2a+3))^2 - 4(2)(3a)$$

$$= (2a+3)^2 - 24a = 4a^2 + 12a + 9 - 24a = 4a^2 - 12a + 9$$

$$\Rightarrow 4a^2 - 12a + 9 = 0 \Rightarrow (2a-3)^2 = 0 \Rightarrow 2a-3=0 \Rightarrow 2a=3$$

$$\Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

$$\frac{a=3}{2} \rightarrow 2x^2 - (2(\frac{3}{2})+3)x + 3(\frac{3}{2}) = 0$$

جایگذاری در معادله

$$\Rightarrow 2x^2 - 6x + \frac{9}{2} = 0$$

$$\text{ریشه مضاعف } x_1 = x_2 = \frac{-b}{2a} = \frac{-(-6)}{2(2)} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2} = 1.5$$

$$r = \left(\frac{3\sqrt{3}}{4\pi}\right)^{\frac{1}{3}} = \left(\frac{3 \times (\frac{256\pi}{3})}{4\pi}\right)^{\frac{1}{3}} = \left(\frac{256\pi}{4\pi}\right)^{\frac{1}{3}}$$

۳ ۱۰۵

$$= (64)^{\frac{1}{3}} = (4^3)^{\frac{1}{3}} = 4$$

جرم باکتری‌ها پس از ۱ ساعت (۶۰ دقیقه) ۲ برابر می‌شود.

۱ ۱۰۶

پس از ۲۰ دقیقه خواهیم داشت:

$$\frac{20}{60} = \frac{1}{3}$$

از آن جا که ۲۰ دقیقه $\frac{1}{3}$ ساعت است پس:

$$200 \times 2^{\frac{1}{3}} = 200 \cdot \sqrt[3]{2}$$

یعنی جرم باکتری‌ها $\frac{1}{3}$ برابر خواهد بود:

طبق اطلاعات مسئله داریم:

$$\sqrt[3]{4} = 1.25 \Rightarrow \sqrt[3]{4} = \sqrt[3]{2^2} = \sqrt[3]{2} = 1.25$$

بنابراین جرم باکتری بعد از ۲۰ دقیقه برابر است با:

$$200 \times 1.25 = 250$$

$$\sqrt[n]{a^n} = |a| \quad \text{می‌دانیم: (زوج n)}$$

۱ ۱۰۷

$$2\sqrt[3]{(1-\sqrt{2})^4} = 2|1-\sqrt{2}|^{\frac{4-1-1-1}{3}} = 2(-(1-\sqrt{2})) = 2(-1+\sqrt{2})$$

$$= -2 + 2\sqrt{2}$$

$$(1-\sqrt{2})^2 = 1 - 2\sqrt{2} + 2 = 3 - 2\sqrt{2}$$

$$\text{حاصل نهایی} = -2 + 2\sqrt{2} + 3 - 2\sqrt{2} = 1$$

$$(0.5)^{x-1} = \left(\frac{1}{2}\right)^{x-1} = 2^{-x+1}$$

۲ ۱۰۸

$$4^{2x} = (2^2)^{2x} = 2^{4x}$$

$$\left(\frac{1}{16}\right)^{x-2} = 16^{-x+2} = (2^4)^{-x+2} = 2^{-4x+8}$$

$$2^{-x+1} \times 2^{4x} = 2^{-4x+8} \Rightarrow 2^{3x+1} = 2^{-4x+8}$$

$$\Rightarrow 3x+1 = -4x+8 \Rightarrow 3x+4x = 8-1 \Rightarrow 7x = 7 \Rightarrow x = 1$$

$$\frac{a^5 \times 15^3}{3^2 \times 3^6} = \frac{a^5 \times 3^3 \times 5^3}{3^8} = 5^3$$

۳ ۱۰۹

$$\rightarrow \frac{a^5 \times 5^3}{3^5} = 5^3 \Rightarrow a^5 \times 5^3 = 5^3 \times 3^5 \xrightarrow{\text{تقسیم طرفین بر } 5^3}$$

$$a^5 = 5^5 \times 3^5 \Rightarrow a^5 = 15^5 \Rightarrow a = 15$$

۴ ۱۱۰ سرمایه شرکت از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$x + \frac{4}{100}x = x + 0.04x = 1.04x$$

$$\text{سرمایه شرکت} = 500 \times (1.04)^t = 500 \times (1.04)^2 = 500 \times 1.0816 = 540.8$$

$$\sqrt[9]{8^9} = 8^1$$

۲ ۱۱۱ ریشه هفتم عدد 8^9 :

$$\sqrt[4]{16^4} = 16^1$$

ریشه دوم مثبت عدد 16^4 :

$$\Rightarrow \frac{9}{17} \times 16^2 = (2^3)^{\frac{9}{17}} \times (2^4)^2 = 2^{\frac{27}{17}} \times 2^8 = 2^{\frac{27}{17}+8}$$

$$= \frac{27+56}{17} = \frac{83}{17} = 2^{\frac{83}{17}}$$

۱ ۱۱۸

می‌توان از روابط بین ریشه‌ها (در این جا ضرب ریشه‌ها) استفاده کرد:

$$x_1 \times x_2 = \frac{c}{a} \Rightarrow -4 \times x_2 = \frac{28}{2} \Rightarrow -4x_2 = 14$$

$$\Rightarrow x_2 = -\frac{14}{4} = -\frac{7}{2}$$

چون مد با میانگین برابر است پس x یکی از داده‌های تکراری است و x همان مد و همان میانگین است.

$$\bar{x} = \frac{60+70+80+110+x}{5} = x \Rightarrow 320+x=5x$$

$$\Rightarrow 320=5x-x \Rightarrow 4x=320 \Rightarrow x = \frac{320}{4} = 80$$

داده‌ها مرتب هستند و تعداد آن‌ها ۱۶ تا است. ۴ ۱۲۴

داده‌های داخل جعبه در نمودار جعبه‌ای یعنی داده‌های بین چارک اول و سوم:

$$Q_1 = \frac{\text{داده پنجم} + \text{داده چهارم}}{2} = \frac{11+12}{2} = 11/5$$

$$Q_3 = \frac{\text{داده سیزدهم} + \text{داده دوازدهم}}{2} = \frac{16+18}{2} = 17$$

انحراف معیار داده‌های بین اعداد ۱۱/۵ و ۱۷ را می‌یابیم:

$$\bar{x} = \frac{12+12+14+14+14+14+14+16}{8} = \frac{112}{8} = 14$$

$$\sigma^2 = \frac{2(12-14)^2 + 4(14-14)^2 + 2(16-14)^2}{8} = \frac{8+0+8}{8} = \frac{16}{8} = 2$$

$$\sigma^2 = 2 \Rightarrow \sigma = \sqrt{2} = 1/4$$

۴ ۱۲۵

$$\text{تعداد متغیرها} = \frac{360}{15} = \frac{360}{15} = 24$$

۱ ۱۲۶ می‌دانیم:

$$p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$$

$$\Rightarrow (p \wedge q) \vee (p \wedge \sim q) \equiv p \wedge (q \vee \sim q) \equiv p \wedge T \equiv p$$

از آن جا که ترکیب عطفی دو گزاره $(p \wedge \sim q)$ و p درست بوده، ۳ ۱۲۷

درست بوده، یعنی هر دو گزاره باید درست باشند:

$$(p \wedge \sim q) \equiv T$$

بنابراین باید p و $\sim q$ درست باشند، (یعنی q نادرست است).

اشتباه در مرحله ۲ رخ داده است. زیرا در هنگام تقسیم ۳ ۱۲۸

طرفین بر x به علت آن که مقدار x را نمی‌دانیم، بنابراین اجازه تقسیم نداریم.

$$g(-3) = -3 \quad \text{۲ ۱۲۹} \quad g \text{ تابعی همانی است، پس:}$$

$$\Rightarrow f(-2) = g(-3) \Rightarrow f(-2) = -3$$

از طرفی f تابعی ثابت است، پس $f(a) = -3$ است، یعنی:

$$\begin{cases} 2f(\frac{1}{2}) = 2(-3) = -6 \\ g(-1) = -1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 2f(\frac{1}{2}) - g(-1) = -6 - (-1) = -6 + 1 = -5$$

$$y = -6x^2 + 12x + a \Rightarrow \begin{cases} a = -6 \\ b = 12 \\ c = a \end{cases}$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-12}{2(-6)} = \frac{-12}{-12} = 1$$

$$y = 7 \Rightarrow -6(1)^2 + 12(1) + a = 7 \Rightarrow -6 + 12 + a = 7$$

$$\Rightarrow a = 7 - 6 \Rightarrow a = 1 \Rightarrow y = -6x^2 + 12x + 1$$

برای یافتن محل تلاقی سهمی با محور y ها کافی است به جای x عدد صفر

$$\text{قرار دهیم: } -x=0 \rightarrow y = -6(0)^2 + 12(0) + 1 = 0 + 0 + 1 = 1$$

اگر عدد مفروض را x فرض کنیم، کعب آن $\sqrt[3]{x}$ خواهد بود، ۴ ۱۱۹

پس داریم:

$$f(x) = 2\sqrt[3]{x} - 4$$

$$f(8) = 2\sqrt[3]{8} - 4 = 2(2) - 4 = 4 - 4 = 0$$

$$f(1) = 2\sqrt[3]{1} - 4 = 2(1) - 4 = -2$$

$$\Rightarrow f(1) - f(8) = -2 - 0 = -2$$

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{4 - (-2)}{-1 - 1} = \frac{4 + 2}{-2} = \frac{6}{-2} = -3$$

۳ ۱۲۰

$$y = mx + n \xrightarrow{x=1, y=-2} -2 = (-3)(1) + n$$

$$\Rightarrow -2 + 3 = n \Rightarrow n = 1$$

$$y = mx + n \xrightarrow{n=1} y = -3x + 1$$

برای یافتن محل تلاقی با محور x ها کافی است به جای y عدد صفر را قرار دهیم:

$$0 = -3x + 1 \Rightarrow 3x = 1 \Rightarrow x = \frac{1}{3}$$

در نقطه سربه‌سر، سود برابر صفر است: ۳ ۱۲۱

$$P(x) = -200x^2 + 700x - 300 = 0$$

$$\div 100 \rightarrow -2x^2 + 7x - 3 = 0$$

$$\Delta = (7)^2 - 4(-2)(-3) = 49 - 24 = 25$$

$$x_1, x_2 = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-7 \pm \sqrt{25}}{2(-2)} = \frac{-7 \pm 5}{-4}$$

$$\begin{cases} x_1 = \frac{-7+5}{-4} = \frac{-2}{-4} = +\frac{1}{2} \text{ غ ق} \\ x_2 = \frac{-7-5}{-4} = \frac{-12}{-4} = +3 \text{ ق ق} \end{cases}$$

نقطه سربه‌سر، ۳ است.

۲ ۱۲۲

$$2x^2 - ax + 28 = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 2 \\ b = -a \\ c = 28 \end{cases}$$

$$A = 240 + X \Rightarrow 1200 = 240 + X$$

$$\Rightarrow 1200 - 240 = X \Rightarrow X = 960$$

۱۳۵ ۲ باید برون یابی انجام دهیم:

$$\text{میانگین روزها} = \frac{1+2+3+4+5}{5} = \frac{15}{5} = 3$$

$$\text{میانگین افراد مراجعه کننده} = \frac{13+18+12+17+20}{5} = \frac{80}{5} = 16$$

نقطه میانگین (۳، ۱۶) است. از طرفی چون روز ششم به روز پنجم نزدیکتر است، پس نقطه دیگر (۵، ۲۰) خواهد بود:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{20 - 16}{5 - 3} = \frac{4}{2} = 2$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 20 = 2(x - 5) \Rightarrow y - 20 = 2x - 10$$

$$\Rightarrow y = 2x - 10 + 20 \Rightarrow y = 2x + 10 \xrightarrow{x=6} y = 2(6) + 10 = 22$$

اقتصاد

۱۳۶ ۱ هر انتخابی که بشر می‌کند، منافع و هزینه‌هایی را به دنبال دارد. انسان به حکم فطرت خود همواره به دنبال بیشترین منافع و کمترین هزینه‌ها می‌باشد. این شیوه تصمیم‌گیری انسان‌ها در رابطه با انتخاب‌هایشان را «روش انتخاب» می‌نامند. از طرفی باید بدانیم در به کارگیری این مفهوم، افراد هرگز دچار اشتباه نمی‌شوند.

۱۳۷ ۱ الف) ارزش افزوده در تمامی مراحل تولید یک کالا یا خدمت نهایی ایجاد شده و در هر مرحله نسبت به مرحله قبل، ارزش محصول افزایش می‌یابد.
ب) انسان خالق اشیاء نمی‌باشد، بلکه فقط با تغییر در مواد و محیط پیرامون خود قادر به تولید می‌باشد.

۱۳۸ ۳ کالاهایی که در بازار عرضه می‌شود و به فروش می‌رسد، ممکن است توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری شود و به مصرف برسد که به آن‌ها کالاهای مصرفی می‌گوییم؛ مثل مصرف قارچ در سالاد خانگی.
اما هرگاه تولیدکنندگان دیگری برای ادامه فرآیند تولید و تبدیل آن‌ها به کالاهای مختلف آن‌ها را خریداری کنند و مورد استفاده قرار دهند، آن‌ها را کالای واسطه‌ای می‌نامیم؛ مثل استفاده از قارچ در تولید کنسرو.

۱۳۹ ۳ الف و ب) خدمات ارائه شده تولید ریال ۲۰ = $60 \times \frac{1}{3}$

تولید خدمات مجموع
اقلام خارجیان
↓ ↓
تولید ناخالص داخلی $170 + 20 + 60 = 250$ میلیارد ریال

هزینه استهلاک $75 \times \frac{1}{5} = 15$ میلیارد ریال

تولید ناخالص داخلی $250 - 15 = 235$ میلیارد ریال
استهلاک داخلی
↓ ↓
تولید خالص داخلی جمعیت

تولید خالص داخلی سرانه $235,000,000,000 \div 85,000,000 \approx 2764.7$ ریال

تولید ناخالص ملی $170 + 20 + 75 = 265$ میلیارد ریال

تولید خالص ملی $265 - 15 = 250$ میلیارد ریال

$$0 < \frac{1}{4} < 1$$

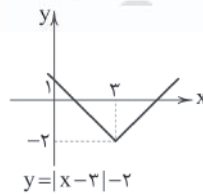
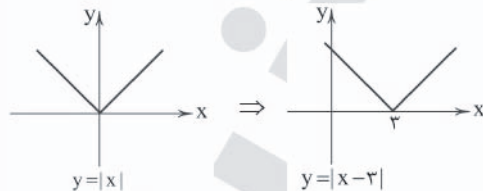
$$f\left(\frac{1}{4}\right) = \frac{1}{4} - 2 = -\frac{7}{4}$$

۴ ۱۳۰

$$f(-2) = -(-2)^2 + 2(-2) = -4 - 4 = -8$$

$$\Rightarrow f(-2) - 2f\left(\frac{1}{4}\right) = -8 - 2\left(-\frac{7}{4}\right) = -8 + \frac{7}{2} = -\frac{9}{2} = -4.5$$

۳ ۱۳۱

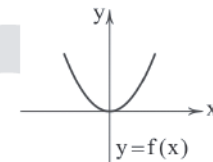

نمودار از ناحیه سوم عبور نمی‌کند.

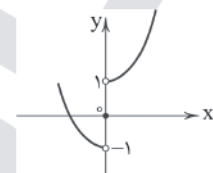
۴ ۱۳۲

$$g(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

برای $x > 0$ نمودار تابع $g(x) = 1$ است، پس برای رسم نمودار $f + g$ در محدوده $x > 0$ نمودار تابع f را یک واحد به سمت بالا انتقال می‌دهیم:

همچنین برای $x < 0$ مقدار تابع g برابر -1 است، پس در این محدوده نمودار تابع f را یک واحد به سمت پایین انتقال می‌دهیم و در نهایت در $x = 0$ مقدار هر دو تابع صفر است:

۱۳۳ ۱ ابتدا تابع $2f$ را می‌یابیم:

$$2f = \{(-1, 8), (2, 6), (1, 10), (-2, 12)\}$$

$$\Rightarrow D_{2f} = \{-1, 2, 1, -2\}$$

از طرفی تابع g برابر است با:

$$g = \{(3, 6), (2, 4), (-1, 5)\} \Rightarrow D_g = \{3, 2, -1\}$$

$$D_{g+2f} = D_g \cap D_{2f} = \{2, -1\}$$

$$g + 2f = \{(2, 4+6), (-1, 5+8)\} = \{(2, 10), (-1, 13)\}$$

پس برد تابع $g + 2f$ برابر است با: $\{10, 13\}$

۳ ۱۳۴

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{تعداد بیکاران}}{\text{تعداد شاغلان} + \text{تعداد بیکاران}} \times 100 \Rightarrow 20 = \frac{240}{A} \times 100$$

$$\frac{20}{100} = \frac{240}{A} \Rightarrow A = \frac{240 \times 100}{20} = 1200$$

۱۴۰ ۱

الف) $\frac{\text{قیمت سرمایه}}{\text{عمر مفید}} = \text{هزینه استهلاک سالانه}$

میلیارد ریال $= \frac{840}{14} = 60$ = هزینه استهلاک

ب و ج) $840 \times \frac{10}{100} = 84$ = میزان کاهش قیمت سرمایه

میلیارد ریال $840 - 84 = 756$ = قیمت جدید سرمایه

میلیارد ریال $= \frac{756}{14} = 54$ = هزینه استهلاک جدید

میلیارد ریال $216 = 54 \times 4$ (سال) = هزینه استهلاک ۴ سال آخر

۱۴۱ ۳

الف) واردات کالاهای خارجی به مصرفکنندگان امکان می‌دهد که از کالاهای گوناگون و ارزان استفاده کنند؛ زیرا کالاهای خارجی در صورتی وارد کشور می‌شوند که از کالاهای مشابه داخلی ارزان‌تر و مرغوب‌تر باشند یا مشابه آن‌ها در داخل تولید نشود.

ب) در صورتی کشوری می‌تواند به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک‌تر شود که راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند و ... در غیر این صورت از وضعیت استقلال اقتصادی دور می‌شود.

ج) دولت، شهرداری‌ها و شرکت‌های دولتی و خصوصی به منظور تأمین اعتبار طرح‌های عمرانی کشور، اوراق مشارکت منتشر می‌کنند.

د) قیمت سرمایه که به صاحبان آن تعلق می‌گیرد، سود است.

۱۴۲ ۲

الف) سه برابر دهک اول = مجموع دهک سوم و دوم

$4 + X = 9 \Rightarrow 3 \times 3 = 9 = \text{دهک سوم} + \text{دهک دوم} (4)$

$\Rightarrow X = 5$ سهم دهک سوم

سهم دهک پنجم $10 = X + 8 = 18$ = مجموع دهک پنجم و چهارم

سهم دهک نهم $15 = 3 \times 5 = 3 \times \text{سه برابر دهک سوم} = \text{دهک نهم}$

ب) $\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{18}{3} = 6$ = شاخص دهک‌ها

ج) سهم دهک دوم + سهم دهک اول = سهم بیست درصد پایین درآمدی $3 + 4 = 7$

سهم دهک دهم + سهم دهک نهم = سهم بیست درصد بالای درآمدی $15 + 18 = 33$

۱۴۳ ۲

الف) حسابداری ملی شاخه‌ای از مطالعات اقتصادی است که به بررسی و اندازه‌گیری میزان فعالیت‌های اقتصادی در سطح ملی می‌پردازد؛ مثلاً میزان تولید کالا و خدمات را در جامعه بررسی می‌کند.

ب) بورس با قیمت‌گذاری سهام و اوراق بهادار تا حدودی از نوسان شدید قیمت‌ها جلوگیری می‌کند.

ج) نزولی بودن منحنی تقاضا به این معناست که با افزایش قیمت یک کالا، مقدار تقاضا کاهش و در مقابل با کاهش قیمت، مقدار تقاضا افزایش می‌یابد.

۱۴۴ ۴ الف) قیمت خدمات سرمایه ← درآمد صاحبان سرمایه (ردیف ۵)

اجاره ← درآمد صاحبان املاک و مستغلات (ردیف ۲)

ب) درآمد صاحبان مشاغل آزاد $700 \times \frac{2}{4} = 350$

سود شرکت‌ها و مؤسسات $595 \times \frac{2}{5} = 238$

درآمد ملی $545 + 700 + 350 + 466 + 595 + 238 = 2894$ میلیارد ریال

ج) درآمد سرانه $2,894,000,000 \div 85,000,000 = 34047$ ریال

د) سرانه: سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید یا درآمد جامعه

۱۴۵ ۱ الف) وقتی یک واحد پول نتواند در طول زمان ارزش خود را

حفظ کند، می‌گوییم که قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.

ب و ج) در مثال مذکور، پول در مقابل سطح عمومی قیمت‌ها ارزش خود را حفظ نکرده است. واضح است که قدرت خرید پول به سطح عمومی قیمت‌ها وابسته است.

د) هر چه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس. به همین دلیل تورم یکی از مشکلات اقتصادی است؛ چرا که باعث کاهش رفاه خانواده‌ها و ضرر پس‌اندازکنندگان می‌شود و قدرت خرید آنان را می‌کاهد.

۱۴۶ ۴ مالیات بر درآمد ← این مالیات به انواع درآمدها تعلق

می‌گیرد، مثل مالیات بر حقوق، مالیات بر درآمد اصناف، مالیات بر درآمد کشاورزی و درآمد املاک.

۱۴۷ ۲ گزینه (۲) مربوط به فعالیت بانک‌ها است.

۱۴۸ ۱ الف) در رابطه با رشد و پیشرفت اقتصادی، دولت‌ها سعی

می‌کنند با افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات کشور رونق اقتصاد خود را نسبت به گذشته بیشتر کنند.

ب) به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم پول و حفظ ارزش آن اعمال می‌کند، سیاست‌های پولی می‌گویند.

۱۴۹ ۴ الف) معاف از مالیات → درآمدهای تا $1,000,000$

$2,000,000 - 1,000,000 = 1,000,000 \times \frac{12}{100} = 1,200,000$

$3,000,000 - 2,000,000 = 1,000,000 \times \frac{15}{100} = 1,500,000$

$4,000,000 - 3,000,000 = 1,000,000 \times \frac{20}{100} = 2,000,000$

$5,000,000 - 4,000,000 = 1,000,000 \times \frac{25}{100} = 2,500,000$

مالیات ماهیانه $1,200,000 + 1,500,000 + 2,000,000 + 2,500,000 = 7,200,000$

ب) مانده خالص ماهانه $5,000,000 - 7,200,000 = 42,800,000$

ج) نرخ مالیاتی مورد محاسبه، تصاعدی طبقه‌ای است.

۱۵۰ ۳ الف) کشورها متناسب با وضعیت اقتصادی خود، سیاست‌های

تجاری مختلفی را انتخاب می‌کنند.

ب) کالاها و خدماتی را که تولید آن‌ها بدون توجه به میزان سود، هزینه و بازار و ... انجام می‌شود، محصولات راهبردی می‌نامند.

۱۵۷ ۳ تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه‌ای کمرنگ مشاهده می‌شود.

۱۵۸ ۲ از آغاز دهه هفتاد گرایش به داستان کوتاه بیشتر شد.

۱۵۹ ۴ ایهام (بیت «ج»): دور از تو: ۱- در فراق تو ۲- از تو دور باد ایهام تناسب (بیت «الف»): قلب: ۱- سگهٔ تقلبی (معنی درست) ۲- دل (معنی نادرست، متناسب با دل)

اغراق (بیت «ب»): مانند سیل و باران گریستن و خون از دل فشاندن

۱۶۰ ۱ ایهام تناسب: شور ۱- معنی درست: هیجان ۲- معنی نادرست: مزه شور که در این معنی به کار نرفته با تلخ و شیرین تناسب دارد. ابدال: شاعر در رکن پایانی مصرع دوم به جای فعلن از فع لن استفاده کرده است.

۱۶۱ ۳ وزن گزینه (۳): مصرع‌های این گزینه حاصل تکرار فاعلاتن است.

وزن سایر گزینه‌ها: تکرار فعلاتن

۱۶۲ ۴ وزن تمامی ابیات صحیح هستند.

۱۶۳ ۳ وزن بیت سؤال و گزینه (۳): مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعل مستفعل مستفعل فع (مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

(۲) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۱۶۴ ۳ وزن بیت‌ها:

الف) فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

ب) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

ج) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

د) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (مستفعل مستفعل مستفعل مستف)

۱۶۵ ۳ تقطیع بیت اول:

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن (۱) بلند بودن هجای پایان مصرع (۲)

با	ش	ما	در	د	م	ن	خ	ت	چ	پ	و	س	ت	د	ع
-	-	-	U	U	U	U	-	U	U	-	-	U	U	U	U
-	-	-	U	U	U	U	-	U	U	-	-	U	U	U	U
تا	چ	کر	دم	ک	م	را	ای	ه	م	دش	نا	م	د	هید	-
-	-	-	U	U	U	U	U	U	U	-	-	U	U	U	U

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن (۳) بلند بودن هجای پایان مصرع (۴)

۱۵۱ ۲ اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند ثبات اقتصادی، استحکام اقتصادی، ضد شکنندگی، تاب‌آوری اقتصاد و پایداری، مسئلهٔ مقاوم‌سازی اقتصاد را پیگیری و اجرا می‌کنند.

۱۵۲ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اصولاً ریل‌گذاری قانونی، تأیید و تصویب برنامه‌ها برعهدهٔ قوهٔ مقننه و برقراری نظم، سلامت، پیشگیری و برخورد با مفاسد و اقدامات غیرقانونی با قوهٔ قضاییه است.

(۳) فصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که شامل اصول ۴۳ تا ۵۵ می‌شود، با عنوان اقتصاد و امور مالی به مسائل اقتصادی کشور پرداخته است.

(۴) در دوران قاجار، بی‌کفایتی و عیاشی حکام به اوج رسید و ایران فرصت طلایی خود را برای جبران عقب‌ماندگی نسبت به اروپا از دست داد.

۱۵۳ ۱ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) شاخص توسعهٔ انسانی (HDI) ترکیبی از چند شاخص تولید ناخالص ملی، نرخ باسوادی بزرگسالان، امید به زندگی، دسترسی به آب سالم و میزان ثبت نام واجدان شرایط تحصیل در مدارس است.

ج) قیمت دلار در هر کشور به سیاست‌های آن کشور بستگی دارد؛ در نتیجه نرخ دلار در بازار کشورها معیار مناسب یکسانی برای تبدیل تولید ملی کشورها به آن و مقایسه با هم نیست.

۱۵۴ ۲ الف)

کشورها	شاخص‌ها	نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر هزار تولد)	امید به زندگی (سال)	نرخ باسوادی بزرگسالان (به درصد)	تولید ناخالص داخلی سرانه (به دلار PPP ثابت سال ۲۰۱۱)
نروژ / رتبهٔ اول	۲/۳	۸۱/۶	حدود ۱۰۰	۶۲۴۴۸	
موزامبیک / رتبهٔ ۱۸۰	۶۱/۵	۵۵/۱	۵۰/۶	۱۰۷۰	
ایران / رتبهٔ ۶۹	۱۴/۴	۷۵/۴	۸۴/۳	۱۵۰۹۰	

ب) کشور قطر رتبهٔ ۳۲ را در شاخص توسعهٔ انسانی دارد.

ج) متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان در ۴۳ کشور با توسعهٔ انسانی ضعیف در هر هزار نفر، ۸۹/۴ است.

۱۵۵ ۱ بانک‌ها می‌باید ماهیتاً نهادی غیرانتفاعی و صرفاً با هدف ارائهٔ

خدمات به فعالان اقتصادی باشد و در هیچ جای دنیا اجازهٔ فعالیت آزاد انتفاعی به بانک‌ها داده نمی‌شود.

علوم و فنون ادبی

۱۵۶ ۴ در دهه‌های چهل و پنجاه، شعر نیمایی مورد توجه

روشن‌فکران بود؛ اما بعد از پیروزی انقلاب، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت و شیوهٔ نیمایی به‌ویژه در میان جوانان و انقلابیون تا حدودی از رونق افتاد و قالب‌های قصیده و غزل رایج شدند.

تقطیع بیت دوم:

به کار بردن فاعلاتن به
جای فاعلاتن (۵)

بلند بودن هجای پایان مصراع (۷)

ابدال (۶)

در	چُن	نِی	وَقْت	کِ	بِی	گَا	نِ	کِ	سِی	حَا	ضِر	نِیَسْت
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
قَد	حِی	بَا	دِ	بِی	سِر	وِ	گِ	لِن	مِ	دَ	هَیْد	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

بلند بودن هجای پایان مصراع (۸)

به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن: رکن ۱ مصراع اول و رکن ۱ مصراع دوم

بیت اول و رکن ۱ مصراع اول بیت دوم (۳ بار)

ابدال: هجای ۱۳ مصراع اول بیت دوم (۱ بار)

بلند بودن هجای پایان مصراع: هجای پایانی هر چهار مصراع (۴ بار)

تقطیع گزینه (۲): ۱۶۶ ۲

بلند بودن هجای پایان مصراع

↓

ز	وَص	فِ	کُو	یِ	تُ	گَر	شَم	مِ	اِی	نَد	سِی	مِ	بَد	هَار
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
بِ	بَا	غ	عَر	ضِی	دَ	هَد	زَه	رِ	یِ	چَ	مَن	بِی	دَ	زَد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

تغییر کمیت مصوت

کوتاه به بلند

فاعلن

مفاعلن

فاعلاتن

مفاعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند ابدال

↓

چُن	دَر	مُد	حَا	وِ	رِ	آ	یَد	بَد	گَر	هَر	بَا	رَت
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
عَ	قِیَیْق	بِیَیْر	هَ	نِ	لَعْلَل	بَر	بَد	دِن	بِی	دَ	زَد	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

تغییر کمیت مصوت

کوتاه به بلند

فاعلن

مفاعلن

فاعلاتن

مفاعلن

(۳)

ابدال

↓

آ	گَر	زِ	مِیَهِ	رِ	تُ	یَک	ذَر	رِ	بَر	سِی	بِیَهِ	رَف	تَد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
عَ	رَو	سِی	قَص	رِ	قَد	لَک	سَت	رِ	خِیَیْش	تَن	بِی	دَ	زَد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

فاعلن

مفاعلن

فاعلاتن

مفاعلن

(۴)

ابدال

↓

مَ	گَر	زِ	پَر	دِ	نَد	یَا	یَد	نِ	گَا	رِ	مَن	بِی	رَو
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
وَ	گَر	نَ	پَر	دِ	یِ	نَا	مُو	سِی	مَر	دُ	زَن	بِی	زَد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

فاعلن

مفاعلن

فاعلاتن

مفاعلن

۱۶۷ ۲ مفهوم گزینه (۲): برتری عشق بر عقل

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: شرح غم عشق، پایان ناپذیر است.

۱۶۸ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): تنها حقیقت جهان،

عشق است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بی‌همتایی معشوق

(۳) بدعهدی و بی‌وفایی معشوق

(۴) اسیر عشق در پی رهایی نیست.

۱۶۹ ۴ مفهوم گزینه (۴): توأم بودن غم و شادی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: تقابل عشق و عقل

۱۷۰ ۳ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۳): بی‌نیازی و عزت

نفس اهل فقر

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ناکامی شاعر در رسیدن به مقصود

(۲) توصیه به پوشیده داشتن فقر

(۴) شکوه از یار

۱۷۱ ۱ عمده‌ترین دلایل توجه نویسندگان این دوره به فارسی‌نویسی:

(۱) گسترش عرفان و تصوف (۲) شکل‌گیری دولت سلجوقی که دبیران و نویسندگان آن از تربیت‌یافتگان خراسان و عراق بودند.

۱۷۲ ۳ صدور زبان فارسی به سرزمین‌های غیر فارسی زبان همسایه

مربوط به این دوره نیست و از سده‌های آینده آغاز می‌شود.

۱۸۲ ۲ در این گزینه اشاره به واژه «صوفی» و رواج روحیه عرفانی با سبک عراقی تناسب دارد. در گزینه (۱) روحیه حماسی و در گزینه‌های (۳) و (۴) زمینی بودن معشوق، مرتبط با سبک خراسانی است.

۱۸۳ ۳ نام درست پدیدآورندگان آثار: عباس‌نامه: وحید قزوینی / جامع عباسی: شیخ بهایی / عین‌الحیات: علی بن حسین واعظ کاشفی

۱۸۴ ۲ موش و گربه اثری منظوم است.

۱۸۵ ۳ تقطیع بیت سؤال:

صَب	ر	مَ	رَا	خَا	ب	بُرْد	عَقْد	ل	مَ	رَا	آ	ب	بُرْد
-	U	U	-	-	U	-	U	U	-	-	-	U	-
کَا	ر	مَ	رَا	یَا	ر	بُرْد	تَا	چ	شَ	وَد	کَا	ر	مَن
-	U	U	-	-	U	-	U	U	U	-	-	U	-
مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن

غَص	ص	ذ	رَا	دَل	بُ	وَد	کَز	هَ	و	س	اَو	تُ	هَیَسْت
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	U	-	U	-
غَم	هَ	م	آن	جَا	زَ	وَد	کَلَّ	بُ	تَ	عَی	یَا	ر	نَیَسْت
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

(۲) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

(۴) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

۱۸۶ ۲ تقطیع گزینه (۲):

مُ	عَل	لِم	گُو	أ	دَب	گَم	کُن	کِ	مَن	نَا	جَنبَس	شَا	غِر	دَم
-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
پَ	دَر	گُو	پَنبُد	گَم	تَر	دِه	کِ	مَن	نَا	أَهْبَل	فَر	زَد	دَم	
-	U	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

۱۸۷ ۳ وزن گزینه (۳): مفتعلن مفاعیلن // مفتعلن مفاعیلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۲) مفعول مفاعیلن مفاعیلن فع

(۴) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن)

۱۸۸ ۳ با ذکر مشبّه به: — / با ذکر مشبّه: این‌که غنچه دهانی تنگ داشته باشد و لعل لب یار را ببیند و بتواند لافی بزند.

۱۷۲ ۱ استفاده از «کلمات کم‌کاربرد فارسی» ویژگی نثر دوره سامانی و مربوط به «سبک خراسانی» است.

۱۷۴ ۲ مفهوم گزینه (۲): گله از خفقان

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وصف طبیعت

(۳) وصف معشوق زمینی

(۴) خوش‌باشی

۱۷۵ ۲ «را» در عبارت سؤال و گزینه (۲)، در معنی «در» به کار رفته و قیدساز است.

۱۷۶ ۴ «تمثیل و استشهاد به آیات و احادیث و اشعار عرب» از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است؛ امّا «تمثیل و استشهاد به حماسه‌های ایران کهن» ویژگی نثر سامانی نیست.

۱۷۷ ۱ «سیرالملوک» نام دیگر کتاب «سیاست‌نامه»، اثر خواجه نظام‌الملک توسی است. «تاریخ بلعمی» ترجمه‌ای از کتاب «تاریخ الزّسل و الملوک» همراه با تغییرات و اضافات است.

۱۷۸ ۴ قافیه میانی، سجع هم محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) گردون و افسون: متوازی

(۲) غزل و ازل: متوازی

(۳) بگفتم و گرفتم: متوازی

۱۷۹ ۴

علم و حکمت زاید از لقمه حلال

قافیه دوم قافیه اصلی

عشق و رقت آید از لقمه حلال

قافیه دوم قافیه اصلی

۱۸۰ ۳ جناس تام (بیت «ه»): که (چه‌کسی) و که (حرف ربط)

موازنه (بیت «د»):

نه	گریه	داد	مرا	بی	رخ	تو	تسکینی
نه	ناله	داد	مرا	در	غم	تو	امدادی

اشتقاق (بیت «الف»): بگیرد، گیرا

مراعات نظیر (بیت «ب»): برگ، گل، شقایق، ارغوان

جناس ناقص (بیت «ج»): مرنج، رنج / رنج، گنج

۱۸۱ ۳ (الف) در آمیختگی نظم و نثر ویژگی زبانی نثر سبک هندی است.

(ب) کاربرد شعرهای ضعیف در متن کتاب‌های نثر که غالباً سروده خود مؤلفان است، ویژگی ادبی نثر سبک هندی است.

(د) آوردن تشایع اضافات در مقام تعارف و تمجید از بزرگان یا به سبب قرینه‌پردازی و موازنه، ویژگی زبانی نثر سبک هندی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) با ذکر مشبّه به: پسته استعاره از دهان یار / با ذکر مشبّه: این‌که غنچه دهانی داشته باشد و بتواند از دهن تنگ یار سخن بگوید و این‌که باد صبا بتواند دهان او را ببرد.

۲) با ذکر مشبّه به: نرگس: استعاره از چشم یار / با ذکر مشبّه: این‌که خاک با خوردن جرع‌های می مست شود و این‌که چشم یار بتواند چیزی را از کسی دریغ کند.

۴) با ذکر مشبّه به: «گلستان» و «سرو» دوم استعاره از یار است. / با ذکر مشبّه: این‌که سرو منتظر تشریف‌فرمایی معشوق شاعر ایستاده باشد.

۱۸۹ ۱ سر افشاندن: کنایه از جان را فدا کردن

۱۹۰ ۱ تلمیح (بیت «ب»): اشاره به داستان آب حیات و اسکندر

حسن آمیزی («بیت ه»): شنیدن بو

تشبیه («بیت الف»): خار سرزنش / خود به دیوار و کوهسار

حسن تعلیل («بیت ج»): علت وجود نقطه بر روی واژه «سخن» آن است که آن‌قدر دنبال «سخن‌فهم» دویده، عرق کرده است!

تمثیل (اسلوب معادله) («بیت د»): دل / خون / تهی شد / چشم / باز ماندن از پریدن = شیشه / شراب / خالی شدن / پیمانہ / قرار گرفتن

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه، تعریب و یا مفهوم مشخص کن (۱۹۵ - ۱۹۱):

۱۹۱ ۳ ترجمه کلمات مهم: رَبِّ پروردگارا، ای پروردگار من (منادا است). / اجْعَلْنِي: مرا قرار ده / مَقِيمِ الصَّلَاةِ: برپادارنده نماز / و مِنْ ذُرِّيَّتِي: و [نیز] فرزندان من، و [نیز] از فرزندان من / وَرَبَّنَا: پروردگارا، ای پروردگار ما / و تَقَبَّلْ: و بپذیر / دُعَاءِ: دعای مرا (دُعَاءٌ = دُعَائِي)

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «رَبِّ» منادا است نه مبتدا، «اجْعَلْ» فعل امر است، «این» معادلی ندارد، «تَقَبَّلْ» فعل امر است نه ماضی، دَقَّتْ کنیت در «دُعَاءِ» یک ضمیر «یاء متکلم» وجود دارد که در کلام حذف شده است و به جایش یک کسره باقی مانده است که این ضمیر ترجمه نشده است.

۲) «از ...» معادلی ندارد، «مَقِيمِ» مفرد است نه جمع، «دُعَاءِ» مفرد است و ضمیر یاء متکلم آن ترجمه نشده است.

۴) «از برپادارندگان ...» نادرست است، «از من ...» معادلی ندارد.

۱۹۲ ۴ ترجمه کلمات مهم: بَعْضُ الْأَحْيَانِ: گاهی، بعضی وقت‌ها / لِلْفَرِيْسَةِ الضَّعِيْفَةِ حَيْلٌ: طعمه (شکار) ناتوان حيله‌هایی دارد / يُخْذَعُ بِهَا صِيَادُهَا الْمُفْتَرَسِ: که با آن‌ها شکارچی درنده‌اش فریب خورده می‌شود

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) حرف «لِ» در ترکیب «لِلْفَرِيْسَةِ الضَّعِيْفَةِ حَيْلٌ» بهتر است به صورت «دارد» ترجمه شود نه «برای»، فعل «يُخْذَعُ» مجهول است. (به مذکر بودن فعل دَقَّتْ کنید که نمی‌تواند به «الفَرِيْسَةِ» برگردد).

۲) «پناه می‌برد» معادلی ندارد، حرف «لِ» ترجمه نشده است، «يُخْذَعُ» مجهول است و به «صِيَادٌ» برمی‌گردد.

۳) «برخی» معادلی ندارد، «بَعْضُ الْأَحْيَانِ» ترجمه نشده است، «تَا» معادلی ندارد، «فَرِيْسَةَ» مفرد است، فعل «يُخْذَعُ» مجهول است.

۱۹۳ ۲ ترجمه کلمات مهم: تَعَدُّ الدَّلَافِيْنَ: دلفین‌ها به شمار می‌آیند / صَدِيقُنَا: دوست ما / فِي الْبَحَارِ: در دریاها (البحار: جمع مَكْسَرُ «الْبَحْرِ») / فَيُحْيِي قَدْ تُثَقِّدُ الْإِنْسَانَ: چه آن‌ها شاید (ممکن است) انسان را نجات دهند / مِنَ الْعَرَقِ: از عرق شدن

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «صديق» مفرد است نه جمع، «البحار» جمع است، «درحال عرق شدن» نادرست است.

۳) «باید» معادلی ندارد، «تَعَدُّ» مجهول است، «قَدْ» قبل از فعل مضارع معنای «شاید، ممکن است» می‌دهد، فعل «تُثَقِّدُ» مضارع است نه ماضی.

۴) «دوستی برای ما» ترجمه این ترکیب است: «صديقاً لنا»، «قَدْ تُثَقِّدُ» مضارع است و باید همراه «شاید، ممکن است» ترجمه شود.

۱۹۴ ۱

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۲) «قَدْ»: شاید، گاهی» معادلی ندارد، ضمیر «ه» در «بيئته» اضافی است، قید «بسیار» ترجمه نشده است و باید به صورت مفعول مطلق نوعی تعریب شود.

۳) «هو الَّذِي: کسی است که» معادلی ندارد، «محيط: البيئَة» نه «الطبيعة»، قید «بسیار» تعریب نشده است.

۴) ساختار تعریب با عبارت فارسی تطابق ندارد: «مَنْ هرکه» معادلی ندارد، «فهو ...» نیز معادلی ندارد، «مواطن» مبتدا و «هموطن فهمیده» ترکیب وصفی معرفی است نه نکره.

۱۹۵ ۳ «هیچ چیز برای زندانی شدن شایسته‌تر از زبان نیست».

گزینه (۳) نیز دقیقاً به «حفظ و در بند نگه داشتن زبان» تأکید دارد.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۲۰۰ - ۱۹۶):

۱۹۶ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «عُدَّةٌ» مبتدای مؤخر است و «لِلْبَيْتَةِ» خبر مقدم است. مبتدا یک اسم است نه جاز و مجرور!

۲) جمع «ذُنُب: دُم»، «أَذْنَاب» است.

۳) «تَحْتَوِي: در بردار» مفعول پذیر و متعدی است.

۱۹۷ ۲ در گزینه (۲) مصدر فعل ثلاثی مزید وجود ندارد. دَقَّتْ کنید «الأنفاق: جمع نَفَق» را با «الإنفاق» اشتباه نگیرید. در سایر گزینه‌ها «التفتيش، احتفالاً و إطفاء» مصدر فعل‌های ثلاثی مزید و به ترتیب در باب‌های «تفعليل، افتعال و إفعال» هستند.

۱۹۸ ۴ در گزینه (۴) «تَرْجَعُ: برمی‌گردد» فعل لازم است. در سایر گزینه‌ها «لَا تَسْبُوْا، يَجْمَعُوْنَ، تُقَطِّعُ و لَا تُعْطِي» متعدی هستند. دَقَّتْ کنید تمامی فعل‌های مجهول، متعدی به حساب می‌آیند؛ چون در اصل مفعول داشته‌اند و مجهول شده‌اند.

ترجمه گزینیه‌ها:

- ۱) ای مسلمانان؛ معبودات مشرکان را دشنام ندهید!
 ۲) ماهی‌ها از آسمان می‌ریزند و مردم آن‌ها را جمع می‌کنند!
 ۳) درختان خشکی که میوه‌ای نمی‌دهند قطع می‌شوند!
 ۴) مادرم عصر از کارش برمی‌گردد درحالی‌که خسته است!
- ۱۹۹ ۱ در گزینه (۱) «أخ» مبتدا است نه منادا. ترجمه گزینیه: «برادرم به من عیب‌های مرا هدیه کرد که من آن‌ها را نمی‌دیدم!» در سایر گزینه‌ها «أخ» با توجه به معنا و قرائن جمله، منادا است.

ترجمه سایر گزینیه‌ها:

- ۲) برادرم؛ پدر از ما خواست که به بازار برویم!
 ۳) برادرم؛ ببخش کسی را که به تو بدی کرده است و حقّت را ضایع ساخته است! («سایخ» فعل امر است)
 ۴) برادرم؛ مرا در انجام کارهای مدرسه‌ایم یاری کن! («أعِنْ» فعل امر است.)
- ۲۰۰ ۳ چیزی که «شک را از وقوع فعل برطرف می‌کند» مفعول مطلق تأکیدی است. در گزینه (۳) «دراسة» مفعول مطلق تأکیدی است و در گزینه (۲) «إنشاداً» مفعول مطلق نوعی است که بعد از آن جمله وصفیه آمده است.

تاریخ

- ۲۰۱ ۲ در پی استعفای مصدق و روی کار آمدن قوام، آیت الله کاشانی ضمن مخالفت با نخست‌وزیری قوام، مردم را به مبارزه فراخواند. در روز ۳۰ تیر ۱۳۳۱ مردم به خیابان‌ها ریختند.
- ۲۰۲ ۱ امام خمینی (ره) به همراه مراجع دیگر، در اعتراض به عملکرد حکومت، عید نوروز ۱۳۴۲ را عزای عمومی اعلام کردند. اوج این حرکت اعتراضی در مدرسه فیضیه قم اتفاق افتاد که با یورش مأموران حکومتی به خشونت کشیده شد. در حمله مأموران به مدرسه فیضیه قم و مدرسه طالبیه تبریز، تعدادی از طلاب شهید و مجروح شدند. به دنبال این جنایت، امام خمینی (ره) طی اعلامیه مهمی، شاه را به طور مستقیم سرزنش کردند و تقیه و سکوت در مقابل ظلم حکومت را حرام دانستند.
- ۲۰۳ ۴ دولت ایران پس از پیروزی در دادگاه لاهه، از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر و غیره را بپردازد و چون دولت انگلیس این تقاضا را نپذیرفت، اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد.
- ۲۰۴ ۱ در ۱۷ دی ۱۳۵۶، مقاله توهین‌آمیزی علیه امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات منتشر شد. به دنبال انتشار این مقاله، مردم قم در ۱۹ دی ۱۳۵۶ قیام کردند، اما مأموران حکومتی آن‌ها را به خاک و خون کشیدند.

- ۲۰۵ ۱ به دنبال جنایت هولناک ۱۷ شهریور، رئیس‌جمهور آمریکا بار دیگر به صراحت از رژیم پهلوی حمایت کرد.
- ۲۰۶ ۲ درگذشت ناگهانی حاج آقا مصطفی، پسر بزرگ امام خمینی (ره)، در آبان سال ۱۳۵۶ در نجف اعتراضات تازه‌ای را برانگیخت و تنفر بیشتری نسبت به حکومت ایجاد کرد.

۲۰۷ ۲ مخالفت صریح امام با قانون کاپیتولاسیون، حکومت پهلوی را چنان به وحشت انداخت که ایشان را در سحرگاه ۱۳ آبان ۱۳۴۳ در قم دستگیر و به کشور توكیه تبعید کرد.

۲۰۸ ۴ جیمی کارتر، رئیس‌جمهور آمریکا، در سال ۱۳۵۵ برای کاهش تنفر عمومی از سیاست‌های آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر متوسل شد.
 ۲۰۹ ۲ پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی، یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام (۱۶ اسفند ۱۳۲۹)، مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد.

۲۱۰ ۳ محمدرضا شاه پهلوی در ابتدای سلطنتش به منظور تحکیم جایگاه خویش، به اقدامات مختلفی دست زد. از جمله هنگام ادای سوگند در مجلس شورای ملی، متعهد شد که مطابق قانون اساسی به عنوان یک پادشاه مشروطه، فقط سلطنت کند نه حکومت. او هم‌چنین املاکی را که پدرش تصرف کرده بود، در اختیار دولت گذاشت تا آن‌ها را به صاحبانشان بازگرداند. علاوه بر این، به مراجع تقلید اطمینان داد که حجاب را محدود یا ممنوع نخواهد کرد.

۲۱۱ ۴ پژوهش در تاریخ دارای مراحل است که عبارت‌اند از:

۱- انتخاب موضوع ۲- تدوین پرسش‌های تحقیق ۳- شناسایی منابع ۴- گردآوری و تنظیم اطلاعات ۵- تحلیل و تفسیر اطلاعات ۶- گزارش یافته‌های پژوهش

۲۱۲ ۳ باستان‌شناسی هم‌چنین کمک شایانی به مطالعه دوره تاریخی کرده است. منابع نوشتاری (مکتوب) برای شناخت کامل این دوره، مخصوصاً اوایل آن، کافی نیستند. از سوی دیگر، عمده اطلاعات منابع نوشتاری، مربوط به رویدادهای سیاسی و نظامی و شرح اقدامات فرمانروایان است.

۲۱۳ ۴ در میان تمدن‌های نخستین، تمدن چین به سبب موقعیت ویژه جغرافیایی خود، کم‌تر تحت تأثیر و نفوذ خارجی بوده است.

۲۱۴ ۴ مشهورترین فرمانروای سلسله بابل قدیم حمورابی است. یکی از دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان، ابداع خط‌های مختلف هیروگلیف و دموتیک بود.

۲۱۵ ۳ پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، دولت - شهر آتن به رهبری پریکلس، سیاستمدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت.

۲۱۶ ۱ در تورات، کتاب دینی یهودیان مطالبی درباره هخامنشیان و به خصوص کورش بزرگ وجود دارد.

۲۱۷ ۳ در پایان دوران قباد، با هدایت خسرو، پسر و جانشین او، مزدک به مناظره‌ای ساختگی دعوت شد که در پایان آن، به همراه تعدادی از هوادارانش به قتل رسید.

۲۱۸ ۴ آموزه‌های زرتشت با تشویق مردم به کشت‌وکار، تأثیر بسزایی بر انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی داشت.

۲۲۸ ۴ اگرچه سلطان سلیم فعالیت مریدان طریقت صفوی را در قلمرو خود، بهانهٔ چنین لشکرکشی گسترده ای قرار داد، اما علت واقعی آن، نگرانی و ترسی بود که او از ایجاد حکومت قدرتمند صفوی در دل داشت.

۲۲۹ ۴ میرداماد مشهور به معلم ثالث و از بنیان‌گذاران مکتب فلسفی اصفهان بود.

۲۳۰ ۱ کلیسا در قرون وسطا برای مقابله با بی‌دینی و بدعت‌گذاری و جلوگیری از اندیشه‌های مخالفان خود، از حربۀ تفتیش عقاید یا انکیزیسیون استفاده می‌کرد. متهمان به بی‌دینی و بدعت‌گذاری از کلیسا اخراج و به سختی مجازات می‌شدند.

جغرافیا

۲۳۱ ۳ حرکت گسل‌ها موجب زمین‌لرزه می‌شود.

۲۳۲ ۱ برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت)، از مقیاس مرکالی استفاده می‌کنند.

۲۳۳ ۲ همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا موجب چین‌خوردگی و شکستگی بالای سرزمین ایران شده و در نهایت علت اصلی لرزه‌خیزی آن منطقه است.

۲۳۴ ۱ دبی رود: حجم آبی که در زمانی مشخص از یک مقطع معین رود عبور می‌کند.

۲۳۵ ۲ الف) حرکت کند و نامحسوس رسوبات سطح دامنه در مدت زمان طولانی ← خزش

ب) سقوط آزاد سنگ‌ها و خرده‌سنگ‌ها در سطح دامنه‌های پرشیب و پرتگاهی ← ریزش

۲۳۶ ۳ علل خشکسالی: گرم شدن آب و هوای کرهٔ زمین و افزایش جمعیت و مقدار مصرف آب

۲۳۷ ۴ یکی از موارد مربوط به مدیریت پیش از وقوع زلزله ← مراکز امداد و نجات و پناهگاه در مناطق مختلف ایجاد شود.

۲۳۸ ۴ نشانه‌های وقوع زلزله و پیش‌بینی احتمالی آن:

۱- کاهش لرزش‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها

۲- تغییر در آب‌های زیرزمینی چاه‌ها و چشمه‌ها

۳- بررسی تغییر اندازهٔ فاصلهٔ بین شکستگی‌های پوستهٔ زمین به وسیلهٔ عکس‌های هوایی

۲۳۹ ۲ در مناطق مرطوب و جنگلی ایران، احتمال وقوع زمین‌لغزش بسیار بالا است.

۲۴۰ ۲ کمربند اطراف اقیانوس آرام: محلی که پوستهٔ کف اقیانوس آرام به پوستهٔ قارهٔ آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.

۲۱۹ ۴ از آثار برجستهٔ معماری دوران اشکانیان، می‌توان به بقایای شهر نسا، صدرروازه (دامغان)، معبد آناهیتا در شهر کنگاور در استان کرمانشاه، کوه خواجهٔ سیستان و کاخ شهر هترا (الحضر) در نزدیکی موصل در کشور عراق اشاره کرد.

۲۲۰ ۱ زبان ایلامی که مردمان جنوب‌غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت و به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد. در برخی از سنگ‌نوشته‌های دورهٔ هخامنشیان، ترجمهٔ ایلامی نوشته‌ها نیز آمده است. علاوه بر آن، تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف‌شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

۲۲۱ ۳ در زمان حکومت امویان، مسلمانان غیرعرب که موالی نامیده می‌شدند، موقعیت اجتماعی پایین‌تری نسبت به اعراب مسلمان داشتند و از برخی حقوق سیاسی، اجتماعی و اقتصادی خود محروم بودند.

۲۲۲ ۲ الف) مأمون مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد.

ب) پس از سفاح، برادرش منصور به خلافت رسید. وی نخست، عموهایش را که مدعی جانشینی سفاح بودند، از همهٔ مناصب مهمی که داشتند، خلع کرد. ج) هارون الرشید، پنجمین خلیفهٔ عباسی که مقام و حتی جانش را مدیون دبیر و مربی خویش، یحیی بصری بود، ادارهٔ امور خلافت را به او سپرد. یحیی و دو پسرش مدت هفده سال صاحب چنان قدرت و عظمتی بودند که این دوره در تاریخ به دوران فرمانروایی برمکیان معروف شده است.

۲۲۳ ۴ دهقانان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دورهٔ باستان به دورهٔ اسلامی ایفا کردند.

۲۲۴ ۱ سفرنامه‌های زان شاردن و پیتر دلاواله که در عصر صفوی نوشته شده‌اند، حاوی اطلاعات بسیار مفیدی دربارهٔ تاریخ ایران هستند.

۲۲۵ ۲ در زمان پیامبر، اسلام به بحرین و عمان راه یافت. مرزبان‌های ساسانی این دو منطقه در مقابل سپاهیان مسلمان تاب مقاومت نیاوردند و زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان و پرداخت جزیه گردن نهادند.

۲۲۶ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ج) در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود.

د) شجاع به کسی گفته می‌شد که در منازعات فردی و قبیله‌ای با جرأت و جسارت تمام بجنگد و نهایت بی‌رحمی را از خود نشان دهد.

۲۲۷ ۲ هولاکوخان در زمان فرمانروایی برادرش منگوقاآن، به منظور نظم بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا، به ایران لشکرکشی کرد.

۲۵۴ ۲ کشورهای انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران جزء خانواده هند و اروپایی هستند.

۲۵۵ ۲ مهم‌ترین قطب‌های صنعتی در جهان عبارت‌اند از:

مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا

اروپای غربی

آمریکای شمالی

روسیه و اروپای شرقی

۲۵۶ ۱ الف آسیای غربی ← اکو

ب) آسیای جنوب شرقی ← آسه‌آن

ج) آمریکای شمالی ← نفتا

۲۵۷ ۴ الف) چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای

قرار گرفته‌اند ← فراملی

ب) به دلیل شرایط قومی و مذهبی از استقلال محدودی برخوردارند ← ویژه

ج) هر کشور مستقل که نظام حکومتی مستقلی دارد ← ملی

۲۵۸ ۴ نظام سیاسی کشورهای عراق، جمهوری آذربایجان و

انگلستان ناحیه‌ای و ترکیبی است.

۲۵۹ ۲ مکیندر معتقد بود شرق اروپا منبع بزرگ قدرت است و هر کس

بر منابع آن تسلط پیدا کند، می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند.

۲۶۰ ۲ حائل ← لهستان

طویل ← نروژ - شیلی

جمع و جور ← لهستان

محاطی ← سوازیلند - لسوتو

جامعه‌شناسی

۲۶۱ ۳ امروزه، جهانی شدن و توسعه ارتباطات، از سویی زمینه

شکل‌گیری جهانی بدون مرز را فراهم کرده است که در آن، در هم آمیختن

فرهنگ‌ها موجب می‌شود که فرهنگ‌ها دیگر کاملاً خالص و ثابت نباشند و

هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر شوند.

گاهی عقل را در یک معنای عام به کار می‌برند که هرگونه تلاش ذهنی و فکری

را شامل می‌شود که هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می‌کنند و هم

عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند.

هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه

فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند. هر گروه، جامعه و فرهنگی

می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران. پیدایش

نظریه فمینیستی معاصر، نظریه آفریقایی‌تبار، نظریه آمریکایی بومی و ... در

علوم اجتماعی امروز، نتیجه چنین مطالبه و درخواستی‌اند.

۲۴۱ ۲ آذربایجان ← مرز دریایی، رودخانه‌ای و خشکی

ترکمنستان ← مرز دریایی، رودخانه‌ای و خشکی

۲۴۲ ۴ الف) از مراحل حساس پژوهش است و نقش راهنما دارد ←

تدوین فرضیه

ب) صورت مسئله به شکل سؤالی نوشته می‌شود ← طرح سؤال

ج) پژوهشگر با نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله پژوهش

را می‌یابد ← نتیجه‌گیری

۲۴۳ ۴ دشت لوت از دوران زمین‌شناسی بسیار قدیم بر جای مانده

و روی آن ناهمواری‌های جدید بر اثر فرسایش بادی ایجاد شده است.

۲۴۴ ۱

پرفشار جنب حاره‌ای

جهت رشته‌کوه‌های البرز و زاگرس

دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی

عوامل ایجاد بیابان در ایران

۲۴۵ ۲ مهم‌ترین دریاچه‌های فصلی در ایران نیریز، مسیله، هامون و

جازموریان هستند.

۲۴۶ ۴ الف) شاه عباس برای حفظ مرزهای شمالی، رزم‌آوران را به

نواحی شمال شرقی فرستاد ← سیاسی

ب) مردم سیستان به علت خشک‌شدن منابع آب، به گرگان مهاجرت کردند ←

طبیعی

ج) پس از اصلاحات ارضی در دهه ۴۰، روستاییان به علت نداشتن زمین به

شهرهای بزرگ مهاجرت کردند ← اقتصادی

۲۴۷ ۳ ایالت، ولایت، بلوک و قصبه در زمان قاجاریه، صفویه،

افشاریه و زندیه عناصر اصلی تقسیمات کشوری بود.

۲۴۸ ۲ سلوکیان از نظر تقسیمات کشوری دارای ۷۲ بخش بودند.

۲۴۹ ۴ شکل شهر اصفهان ← شطرنجی

شکل شهر همدان ← شعاعی

۲۵۰ ۲ الف) رتبه دهم از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در جهان

ب) رتبه پنجم از نظر جاذبه‌های طبیعی در جهان

ج) دارای بیش از یک میلیون اثر باستانی و تاریخی

۲۵۱ ۳ بسیار سرد ← کمبود بارش - نامناسب برای رویش گیاه

خشک ← کمبود بارش - نامناسب برای رویش گیاه

۲۵۲ ۳ از اشکال فرسایش کاوشی در سواحل صخره‌ای دریا می‌توان به

ستون‌های سنگی دریایی، غارها و طاق‌های دریایی است.

۲۵۳ ۳ دامنه کوه‌های آلپ دارای بیشترین تراکم جمعیت در نواحی

کوهستانی جهان است.

۲ ۲۶۶ به کمک عقل ابزاری، فرد از نوع پوشش خود برای ترغیب

دیگران به انجام کاری که او می‌پسندد، استفاده می‌کند.

به کمک عقل تفسیری فرد از نوع پوشش خود برای شناخت یک‌دیگر،
تفاهم و تعامل استفاده می‌کند.

به کمک عقل انتقادی فرد از نوع پوشش خود برای اصلاح یک رابطه ناپسند
استفاده می‌کند.

۲ ۲۶۷ در رویکرد پسامدرن، بخشی از یک حقیقت مغفول، آشکار

می‌شود. هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر
فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند.

۳ ۲۶۸ اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی و عوامل

مهاجرت در جمعیت‌شناسی و ... به کمک عقل ابزاری درک می‌شوند.

این خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از «عصبیت» به
عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع
تعمیم می‌دهد.

هماندسازی همیشه به صورت یک‌سویه و سخت و خشن انجام نمی‌شود، بلکه
تفاوت‌ها و تمایزات قومی، نژادی و ... می‌توانند از راه دیگری که برخی از
جامعه‌شناسان آن را **دیگچه همانندسازی** می‌نامند، ناپدید شوند که در آن
تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ
مخلط می‌سازند.

۴ ۲۶۹ جامعه‌شناسی انتقادی ریشه در رویکرد تفسیری دارد، ولی به

دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی درباره ارزش‌ها و هنجارها است و
نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها، بیرون از دایره علم
صورت گیرد، زیرا در آن صورت سرنوشت ارزش‌ها به مناسبات قدرت و ثروت
سپرده می‌شود و همواره ارزش‌های غالب در زندگی اجتماعی، ارزش‌های
ثروتمندان و قدرتمندان خواهد بود. رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت
افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد و این نقش را در نقد
روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌بیند و انتظار دارد علوم
اجتماعی با تشخیص و افشای سلطه در مناسبات انسانی، به رهایی انسان
کمک کند.

۳ ۲۷۰ جامعه‌شناسی تفسیری به توصیف ارزش‌ها و هنجارهای

اجتماعی بسنده می‌کند، ولی جامعه‌شناسی انتقادی از عقل ابزاری و عقل
تفسیری عبور می‌کند و به دنبال عقلانیت دیگری می‌گردد که ظرفیت و توان
داوری ارزشی و انتقادی داشته باشد و این ظرفیت و توان را در عقل انتقادی
جست‌وجو می‌کند.

۳ ۲۷۱ فارابی جوامعی را که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند، «مدینه جاهله»

نامیده است. در جوامع جاهله علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، اما
علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد.
تصویر صورت سؤال متعلق به اهرام جیزه است و بیانگر این مطلب می‌باشد.

۴ ۲۶۲ بررسی عبارتهای نادرست:

ب) همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط
سایر گروه‌های جامعه بود.

د) اندیشمندان اجتماعی معتقدند که «سیاست هویت» متعلق به دوره
پسامدرن است که هویت‌ها موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند.

۲ ۲۶۳ رویکرد ابن خلدون، انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در

مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی **محافظة کارانه** است.

«مدینه فاسقه» و «مدینه ضاله» در نظریه فارابی، جوامعی هستند که در
نتیجه انحراف از مدینه فاضله، شکل گرفته‌اند.

دولت‌ها در کشورهایی که دچار تنوع قومی، نژادی، زبانی و ... بودند، برای
تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا و فرصت‌های سیاسی، اجتماعی،
فرهنگی و اقتصادی میان اقوام و گروه‌های مختلف و هم‌چنین پاسخ‌گویی به
درخواست‌ها و رفع نیازهای آن‌ها، ناگزیر از **سیاست‌گذاری هویتی** بودند. مدل
رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن، «هماندسازی» بود. مدل «تکثرگرا»
هم مدل سیاست‌گذاری هویتی در دوره پسامدرن است.

۱ ۲۶۴ **فارابی علم اجتماعی را زیرمجموعه علوم انسانی می‌دانسته و**

آن را «علم مدنی» نامیده است.

روش ابن خلدون در علوم اجتماعی مشابه روشی است که چهارصد سال بعد،
کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت. شاید به همین دلیل غربیان وی را
بیش از سایر متفکران اجتماعی مسلمان می‌شناسند.

روش که **ابوریحان بیرونی** هزار سال پیش در بررسی‌های علمی خود در پیش
گرفته بود، امروزه در تحقیقات مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی متداول شده است.
ابن خلدون یکی دیگر از اندیشمندان مسلمان است که با تأثیرپذیری از قرآن،
به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود.

۳ ۲۶۵

جامعه‌شناسی تبیینی		
موضوع	روش	هدف
پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی
رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی
جامعه‌شناسی انتقادی		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن	تفسیری، انتقادی و تجویزی	انتقاد از (ارزیابی) وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

پیامدهای ارادی، خودشان، کنش هستند و باید کنشگری، آن‌ها را انجام دهد. دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند و در پی آن؛ اولاً به پرسش‌های آزمون پاسخ می‌دهد؛ ثانیاً استاد متناسب با تلاش او، نمره می‌دهد. پاسخ به پرسش‌های امتحانی و نمره دادن استاد، پیامد ارادی مطالعه اوست که اولی به اراده خود او و دومی به اراده استاد، وابسته است.

۲۷۹ ۳ هویت القایی مستشرقان و تاریخ‌نگاران غربی در جهان اسلام توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

۲۸۰ ۲ پاسخ به پرسش‌های امتحانی و نمره دادن استاد، پیامد ارادی مطالعه فرد است که اولی به اراده خود او و دومی به اراده استاد وابسته است.

۲۸۱ ۳ در یک بحران اقتصادی که کشورهای صنعتی دچار مشکل شده بودند، طبق محاسبات اقتصادی باید نفت را به گران‌ترین قیمت از کشورهای نفت‌خیز خریداری می‌کردند، اما به علت این‌که در کشورهای نفت‌خیز بُعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت؛ ولی بُعد ذهنی آن مفقود بود، آن را به ارزان‌ترین قیمت ممکن خریداری کردند.

نهاد اجتماعی مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند. تغییر در نمادها و هنجارها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

۲۸۲ ۴ تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و هم‌چنین تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود. عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یک‌دیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند. در سده‌های پیشین، نظریه استعمار به معنای طلب آبادانی برای جوامع عقب‌مانده بود.

۲۸۳ ۴ جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی که از روش‌های فراتجربی استفاده می‌کنند، را علم نمی‌شناسد. با افول این دسته از علوم، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند، از دست می‌رود.

۲۸۴ ۴ هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

جهان اجتماعی پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که وابسته به قرارداد و اراده تک‌افراد نیست (پیامدهای طبیعی) و این پیامدها خود، موقعیت جدیدی را برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی ما فراهم می‌آورد.

برخی جهان‌های اجتماعی با رویکرد دنیابریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

۲۷۲ ۱ فارابی با نگاه انتقادی به جوامع زمان خود می‌نگرد و آن جوامع را مدینه‌های فاسقه یا ضاله می‌داند.

ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی کتاب «تجارب‌الامم» را در هشت جلد تألیف کرد. این خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسّی و تجربی استفاده می‌کرد. ابوریحان بیرونی در کتاب تحقیق ماللهند با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد.

۲۷۳ ۲ علم مدنی فارابی درباره هنجارها، ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف، داوری علمی می‌کند و رویکرد انتقادی به جامعه خود و دیگر جوامع دارد.

۲۷۴ ۲ در مدل تکثرگرا گاهی بعد فرهنگی هویت و تمایزات زبانی، قومی، مذهبی و ... مورد تأکید قرار می‌گیرند و گاهی به بعد سیاسی هویت توجه می‌شود و بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و فرصت سهیم شدن آن‌ها در قدرت سیاسی تأکید می‌شود و یا راهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی ارائه می‌گردد.

قرآن کریم کسانی را که شناخت علمی را به شناخت حسّی و تجربی محدود می‌کنند، مورد نکوهش قرار می‌دهد. نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هستند.

۲۷۵ ۴ تعارف هویت‌ها به معنی وحدت و کثرت هویت‌ها می‌باشد. برای کسب هر کدام از انواع علوم اجتماعی، نوع متفاوتی از عقل و عقلانیت به کار گرفته می‌شود.

اهمیت امروزی ابوریحان در به کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی، در بررسی‌های مذهبی، تاریخی و جغرافیایی است.

۲۷۶ ۳ فردی سلام می‌کند. پاسخ سلام او پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود.

نشاط پس از ورزش، پیامد طبیعی کنش است. با توجه به ارادی بودن کنش، فعالیت‌هایی مثل گردش خون در بدن کنش محسوب نمی‌شوند. رعایت حیا، کنش محسوب می‌شود.

۲۷۷ ۲ هر گونه اقدام به نابودی و حذف فیزیکی کل یا بخشی از جمعیت یک گروه بومی، قومی، مذهبی و ... را نسل‌کشی یا پاک‌سازی نسلی می‌گویند. بُعد نفسانی همان نفس و ویژگی‌های روانی و اخلاقی است.

جهان اجتماعی خودباخته نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد.

۲۷۸ ۲ با توجه به ویژگی‌های آگاهانه بودن کنش، ارادی بودن کنش و همدفداری آن، کنش انسان برخلاف فعالیت سایر مخلوقات معنادار است.

در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش می‌گویند.

۲۹۲ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) از نظر ابن‌سینا طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است.
- (۲) به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این‌که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد.
- (۳) آن‌چه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند. به همین جهت، با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت نمی‌توان درباره آن داوری کلی کرد.

۲۹۳ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) حکمت اشراق نوعی بحث از وجود است.
- (۲) فیلسوف اشراقی می‌کوشد آن‌چه را در مقام بحث و استدلال به دست آورده، با شهود قلبی و تجربه درونی دریابد و به ذائقه دل برساند و آن‌چه را از طریق شهود کسب کرده است، با استدلال و برهان به دیگران تعمیم دهد.
- (۴) هرگاه اتفاق افتد که در زمانی حکیمی غرق در تأله بوده و در بحث نیز استاد باشد، او را ریاست تامه بوده و خلیفه و جانشین خدا اوست.

۲۹۴ ۱ روش ابن‌سینا در تحلیل مسائل فلسفی در فلسفه مشائی، عقلی و استدلالی است که آن را ارسطو پایه‌گذاری کرده بود.

۲۹۵ ۲ طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است و علت نام‌گذاری آن این است که اجزای عالم هر کدام طبع و ذات خاصی دارند و خود این عالم نیز به عنوان یک کل، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

۲۹۶ ۳ شور جهان همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند.

۲۹۷ ۱ کسی که هم در صور برهانی به کمال رسیده و هم به اشراق و عرفان دست یافته، حکیم متأله است.

۲۹۸ ۴ سهروردی واقعیات را درجاتی از نور می‌داند که تفاوت آن‌ها در شدت و ضعف نورانیت آن‌هاست، اما ابن‌سینا تفاوت اشیاء را در طبع و ذات آن‌ها می‌داند، زیرا در نگاه او هر شیء طبیعت و ذات مخصوص به خود را دارد.

۲۹۹ ۲ خداوند با لطف و عنایت خویش عالم را خلق کرد و به گونه‌ای اجزای آن را تألیف کرد که نظامی احسن پدیدار شد. این عبارت حاکی از علم خدا به تمامی اجزای عالم هستی است به عبارتی عنایت و لطف الهی یعنی احاطه علم خدا بر تمام هستی.

۳۰۰ ۱ همه آن‌چه شر و نقص در عالم طبیعت به حساب می‌آید، در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارد و سبب کمال نهایی طبیعت است؛ لذا با نگاه به بخش کوچکی از عالم طبیعت نمی‌توان درباره آن داوری کلی کرد.

۳۰۱ ۳ کتاب شفا کتابی علمی و فلسفی می‌باشد و کامل‌ترین مرجع حکمت مشائی است.

۲۸۵ ۱ رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر

طبیعت و جامعه را گسترش عقلانیت ابزاری می‌گویند.
منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس یعنی جهان غرب چهارصد سال اخیر است.

افراد خواهان تسلط بر جهان متجدد به تدریج، اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌شوند که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آن‌ها را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

آرمان اجتماعی تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست و ... است.

۲۸۶ ۳ حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها، براساس

آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود. حق و باطل بودن عقاید و ارزش‌های کلان در مکان‌ها و زمان‌های مختلف، جابه‌جا و دچار تغییر نمی‌شوند. هم‌چنین حق و باطل مستقل از پذیرش یا عدم پذیرش جهان‌های اجتماعی‌اند.

۲۸۷ ۴ علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند،

می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی داوری کند.

۲۸۸ ۱ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

(الف) هر نوع بحران هویت اجتماعی به بحران هویت فرهنگی منجر نمی‌شود.
(ج) هویت فرهنگی جهان اجتماعی مستقل از هویت اجتماعی افراد نیست.

۲۸۹ ۲ تکاثر ← ارزش باطل در قلمرو آرمانی و واقعی بعضی از

جهان‌های اجتماعی

ناپسند بودن تذبذب ← آرمانی که بیرون از قلمرو واقعی جامعه است.

تقدیس حیوانات در معابد هندوستان ← فرهنگ آرمانی باطل

۲۹۰ ۴ اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی

اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار از خودبیگانگی حقیقی (فطری) می‌شود.

اگر جهان اجتماعی فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند.

فلسفه**۲۹۱ ۲** کتاب شفا دایرةالمعارف فلسفی ابن‌سینا است و آخرین آرای او

در حکمت در کتاب اشارات و تنبیهات قابل دسترس است. وی کتاب دانشنامه‌علایی را به زبان فارسی نوشته است و کتاب قانون او نیز ربطی به فلسفه و منطق ندارد و پزشکی است.

۳۱۴ ۳ فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت حقیقی باشد، فضیلت محسوب می‌گردد و اگر برخلاف سعادت باشد و باعث شقاوت گردد، رذیلت و بدی شمرده می‌شود.

۳۱۵ ۳ آتش، همواره در حال سوختن و تبدیل شدن است، در حال فراز و فرود است، شعله می‌گیرد و خاموش می‌شود و دوباره برافروخته می‌شود. در این تغییر و تبدیل هست که اشیای گوناگون پدیدار می‌شوند و ظاهر می‌گردند.

۳۱۶ ۱ ویژگی خدای واحد در فلسفه گزنوفانس ثبات و حرکت نکردن آن است و بودن همان وجود است که ثابت است و شدن همان حرکت است، در نتیجه تنها بودن برای خدا متصور است و نه شدن.

۳۱۷ ۴ تفکر فلسفی و اندیشیدن فیلسوفانه، غور در همین باورهای مربوط به زندگی است. آموختن چرایی و یافتن دلایل درستی یا نادرستی باورها. پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست (این‌ها همه نتایج اولیه تفکر فلسفی هستند). در این صورت، خود ما بنیان‌های فکری خود را می‌سازیم و به آزاداندیشی می‌رسیم و شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم (نتیجه‌ای که در نهایت به دست می‌آید).

۳۱۸ ۳ افلاطون صرف وضع قانون را مدنظر ندارد، بلکه او به «حاکمانی خردمند که قوانین درست وضع نمایند» اشاره می‌کند.

۳۱۹ ۱ طبق تعریف کتاب، واقعیت «موجودات و مخلوقات است که جهان خارج از ذهن را می‌سازند» و حقیقت «ادراک و شناختی است که مطابق با واقع باشد و اشتباه نباشد»، پس حقیقت را با ویژگی‌های زیر می‌توان تشخیص داد:

۱- حقیقت بیان یک شناخت است و به صورت جمله خبری بیان می‌شود که قابل قضاوت باشد، برای مثال «غول» یک واقعیت نیست، ولی حقیقت هم نیست؛ زیرا قابل تأیید یا رد نیست.

۲- حقیقت خبری می‌دهد که مطابق با واقعیت است، پس «غول وجود ندارد» هم یک حقیقت است؛ زیرا با واقعیت مطابق است.

۳۲۰ ۳ مردی که همه او را می‌شناختند. دیرزمانی بود که سخنان شیرین و پرمعنای او بر سر زبان‌ها بود. سخنان به ظاهر ساده و گاه خنده‌آورش ژرفای خاصی داشت. لباس‌های ساده می‌پوشید. اخلاق و منش جذابی داشت. رفتار متواضعانه و همراه با احترام او موجب شده بود جوانان زیادی مجذوبش شوند.

۳۰۲ ۱ مغرب کامل، جهان تاریکی یا عالم ماده است که بهره‌ای از نور ندارد. آیه «اللّه نورالسموات» به مبدأ جهان اشاره دارد که نور است.

۳۰۳ ۳ مهم‌ترین اثر سهروردی ← حکمةالاشراق ← به زبان عربی

۳۰۴ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) ابن سینا علم طب را از علوم دشوار نمی‌دانست.
(۲) معلم ابن سینا در منطق و ریاضیات ناتلی بود.

۳۰۵ ۳ حجةالحق در زندگی‌نامه خود صرفاً به اطلاعاتی در مورد نحوه زندگی‌اش بسنده نکرده است و مراحل رشد علمی و فلسفی خود را برای ابوعبید جوزجانی توضیح می‌دهد.

۳۰۶ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها؛

۱ و ۴) ما جملات دارای خاستگاه فلسفی را گاه و بی‌گاه و گاهی بدون اطلاع از خاستگاه و تاریخ آن‌ها به کار می‌بریم.

(۲) ابن فیلسوف متعلق به ۲۵۰۰ سال قبل است، نه ۲۵۰۰ سال قبل از میلاد.

۳۰۷ ۴ نمی‌توان برای دانش فلسفه، از نظر زمانی آغازی تعیین کرد. همان‌طور که نمی‌توان گفت فلسفه ابتدا در کدام سرزمین پدید آمده است. البته، این سخن درباره همه دانش‌ها صدق می‌کند.

۳۰۸ ۲ تمامی گزینه‌ها مسائلی بنیادی و بزرگانند و باعث حیرت فلسفی می‌شوند، در حالی‌که گزینه (۲) پدیده‌ای غیرعادی است و از این رو حیرت را برمی‌انگیزد.

۳۰۹ ۳ اتهامات مطرح‌شده در دادگاه علیه سقراط این‌هاست: «خدایانی را که همه به آن‌ها اعتقاد دارند، انکار می‌کند و از خدایی جدید سخن می‌گوید! با افکار خود جوانان را گمراه می‌سازد و آن‌ها را از دین و آیین پدرانشان برمی‌گرداند.» و گزینه (۴) هم به عنوان افترا می‌گردد که از دیرباز به سقراط نسبت داده شده و ملتوس هم آن را تکرار کرده، مطرح شده است.

۳۱۰ ۱ شک در توانایی شناختمان اشکال ندارد، بلکه در اصول شناخت، طبیعی نیست و تنها گزینه (۱) این‌گونه است.

۳۱۱ ۲ برای مثال می‌توان گفت یک دانشمند داروساز، دست به «استقراء» می‌زند تا عقلاً قانع شود که نوعی شربت در کاهش قند خون مؤثر است. اگر نتیجه این استقراء، فرضیه او را تأیید کند، آن‌گاه از این شربت برای کاهش قند خون استفاده می‌کند. استفاده از دارو نشانه اطمینان به استقراء است.

۳۱۲ ۳ گزینه (۳) توانایی شناخت قلبی است.

۳۱۳ ۲ پروتاگوراس می‌گفت حقیقت همان چیزی است که حواس هر کس به آن گواهی می‌دهد (یعنی او به حواس و حقیقت باور دارد)؛ یعنی هر چیزی، برای کسی که به آن معتقد است، حقیقت به شمار می‌رود، حتی اگر برای کسی دیگر چنین نباشد. بنابراین حقیقت امری یکسان نیست و نسبت به هر کسی می‌تواند متفاوت باشد (حقیقت نسبی). پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیاء، هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند، در آن نوبت همان‌طور هستند و هر طور که به نظر تو می‌آیند، برای تو نیز همان‌طور هستند.